

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

новембар 2021 / број 59

11/2021

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221

Година V, број 59,
НОВЕМБАР 2021.**Оснивач и издавач:**

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.

Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравац Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

мр Жељко Албанезе;

мр Јован Чанак;

др Маријана Жиравац Младеновић,
главни и одговорни уредник часописа
„Пословни саветник“;дипл. правник Слободанка Келечевић,
виши буџетски инспектор у
Министарству финансија;дипл. екон. Тања Ђелкапић, саветник у
Министарству финансија**Технички уредник:**

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд

тел: +381 11 2836 890

факс: +381 11 2836 474

имејл: urednik@ingpro.rs

СIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657**ПОСЛОВНИ саветник** : часопис за
рачуноводство, финансије и порезе / главни
и одговорни уредник Маријана Жиравац
Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017). -
Београд : ИНГ-ПРО, 2017. (Београд : Digital
art). - 30 cmМесечно. - Друго издање на другом
медјуму:Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-
3825ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Прошло је 4 сата по подне, Милутин је завршио у радионици и ушао у кухињу. Марице нема. Провири он у њену канцеларију, кад тамо – она као и обично буљи у екран и прича са неким. Види Милутин да не разговара телефоном, па схвати да прича са екраном. Није баш да прича, блага је то реч, више му поставља питања мало оштријим тоном, уз убацивање покојег коментара који свакако није за јавност.

„Кога то грдиш, Марице“, вири Милутин са врата и не улазећи у канцеларију.

„Демо-верзију е-Фактуре!“

„А шта ти је дај Демо скривио?“

„Ма, уђох да видим како ће тај систем електронских фактура да функционише, ако ме буде неко од клијената питао да могу да помогнем. Прво се сва презнојих док сам се регистровао – као демо-верзија да се мало поиграмо и испробамо како ће систем да функционише, ал’ док му приступиш, исто као да ће сутра почети на њему да се ради. Али, добро, макар сам то апсолвирала.“

„Па, значи да си била успешна, шта се онда љутиш“, наставља Милутин.

„Е, љутим се зато што је ова демо-верзија као нека игарија, фали пола ствари које не могу да се испробају. Нит има сторно фактуре нит има како се ради интерни обрачун кроз тај систем.“

„Па, пробаћеш и то кад направе. А не рече ми шта ти је тај систем и кад ћеш и ти да се електронизујеш преко њега“, смеје се Милутин.

„Не морам ја да користим овај систем, ја нисам обвезник ПДВ-а. И даље ћу да шаљем фактуре као и до сада, што у папиру што у пдф-у, па на мејл. Не радим са овим буџетлијама, па нећу морати на силу да постанем добровољни корисник.“

„Е, ово је добра форма – ем добровољно ем на силу!“

„Милутине, окани ме се, ти то не разумеш. Казали су и на вестима, реформски је ово закон.“

„Може он да буде и судбоносни и галактички, али ако тебе не додирује, шта се бакћеш тиме, боље би ти било да подгрејеш ручак, па да једемо као људи.“

„А шта ћу са клијентима“, погледа га Марица преко оквира наочара.

„Па, ваљда и они имају тог Дему, па ће да га чачкају као што ти то сад радиш, било да су докони, па то онако раде, а не морају, било да стварно морају, па да се науче како ће радити од сутра.“

„А није од сутра, Милутине. Има времена. Само они што нешто продају буџетлијама мораће да им достављају фактуре преко тог система од 1. јануара 2022. године. А тек од 1. јануара 2023. године обвезници ПДВ-а морају да достављају једни другима фактуре преко тог система. Тек тада ће се и овај интерни обрачун ПДВ-а радити преко система. Мада, неки ће почети мало раније да издају фактуре – у јулу 2022. године, то ови што су се раније спремили – а од тада ће други обвезници ПДВ-а морати да прихвате преко система њихове електронске фактуре.“

„Не могу да верујем. И ти сада у октобру 2021. године драмиш за нешто што ће неко тамо морати да ради од 2023. године! Чак и да ти мораш да користиш тај систем, побогу Марице, знаш ли где је 2023. година, ко жив ко мртав до тада!“

Пошао Милутин према кухињи да стави ручак да се подгреје, па се нешто сетио и враћа се поново код Марице: „Него, бога ти, Марице, а зар ви сви и сада не радите преко неких софтвера за издавање фактура? Знам да ти имаш, знам да и Рајко превозник има, додуше за Зорку кројачицу и Перу молера нисам сигуран. Зар се онда они не каче на те електро-супер-соничне-модернистичке системе, па ти споје програм на тај нови систем, а ти само кликнеш пошаљи?“

„Каче, каче. Ко користи неки софтвер за фактурисање, њему ће програмери да одраде посао – прилагодиће своје програме за убацивање фактура у систем. Али, ови малецки, што пар фактура месечно издају, они ће ручно да убацију, као што демо-верзија сада показује.“

Заћута Марица на трен, замисли се, па настави: „Ал, чек, чек мало... Ови моји клијенти што мали промет раде и мало фактура издају, они ни нису обвезници ПДВ-а... То значи да неће ни морати да користе систем електронских фактура! Милутине, ти си ме опет сву збунио“, гаси Марица компјутер и излази из канцеларије.

„То се, Марице, каже: 'Хвала ти, Милутине, што си са мном поразговарао, даба време гудим и бакћем се са нечим што ми ни не треба, а и ако ми буде требало, до '23. ће ово паметно дете, које је мој софтвер направило, завршити сав посао и ја ћу и даље само да кликћем!', а не да драмиш унапред, по ко зна који пут“, затвара Милутин врата од Марицине канцеларије и са осмехом на лицу улази у кухињу. Марица подгрева ручак, а он тражи у креденцу ону мирисну домаћу ракијицу, да по једну попију пред ручак за здравље и против вируса.

Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник
часописа „Пословни саветник“

ФИСКАЛИЗАЦИЈА

Усвојене су измене и допуне Закона о фискализацији	6
Измена Правилника о начину достављања података о пословном простору и пословним просторијама (за примену Закона о фискализацији)	7
Објављена је Уредба о утврђивању програма финансијске подршке обвезницима фискализације за усклађивање пословања са законом којим се уређује фискализација: пријава за финансијску подршку обвезницима фискализације почиње од 15. октобра	9
1 Право на коришћење финансијске подршке	9
2 Обавезе корисника финансијске подршке за фискализацију	10
3 Начин остваривања права	10
4 Поступак реализације програма	11
5 Губитак права на коришћење финансијске подршке	11
6 Праћење реализације програма	11
Измена у Правилнику о условима и процедури издавања и начину коришћења безбедносног елемента (примена Закона о фискализацији)	12
Одговори на најчешће недоумице претплатника у вези са припремама за прелазак на примену Закона о фискализацији	14
1 Од када се примењује Закон о фискализацији?	14
2 Који промет се евидентира преко фискалног уређаја – предмет фискализације?	14
2.1 Шта се све подразумева под малопродајним објектом у смислу Закона?	15
2.2 Да ли се промет извршен пољопривредном газдинству евидентира преко фискалног уређаја?	16
2.3 Изузеци од обавезе фискализације	17
2.4 Шта ако је наручилац услуге привредни субјект, а услуга се фактички пружа физичким лицима?	19
2.5 Шта се дешава у случају тренинга, едукација и обука које се организују и пружају за потребе привредних субјеката?	19
2.6 Да ли се наплаћене чланарине евидентирају преко фискалног уређаја?	20
2.7 Да ли се пољопривредник који продаје сопствене производе на пијачним тезгама сматра обвезником фискализације?	20
2.8 Како ће убудуће бити третирана продаја основних средстава запосленима?	20
3 Издавање фискалних рачуна	22
3.1 Ко издаје фискални рачун за испоруку добара коју врше приватни достављачи?	22
3.2 Како да поступи обвезник ако дође до прекида интернета или ако нестане струја?	22
3.3 Када може да се изда фискални рачун у електронској форми?	23
3.4 Продаја добара на одложено	23
4 Фискални уређај	24
4.1 Који фискални уређај изабрати и може ли се користити постојећи фискални уређај?	24
4.2 Додељивање пореских стопа артиклима	24
4.3 Обавеза штампања дневних извештаја одлази у прошлост	24
5 Пријава пословних просторија	24
5.1 До када обвезник фискализације треба да изврши пријаву пословних простора и пословних просторија?	24
5.2 Који простор се пријављује?	25
5.3 Који процесор да изабере и како пријављује просторије обвезник који ради искључиво интернет продају?	25

РАЧУНОВОДСТВО

Закуп непокретности – опорезивање, споредни трошкови, улагање у закупљену непокретност, давање закупљене непокретности на коришћење, МСФИ 16 и прелазак на прву примену	27
1 Уговор о закупу	27
2 Гаранцијски депозит или аванс	28
2.1 Компензација последњих закупнина из гаранцијског депозита	29
2.2 Промена намене гаранцијског депозита	30
3 Закупнине	31
3.1 Унапред плаћена закупнина	32
3.2 Признавање курсних разлика	33
3.3 Нерезидентно правно лице као закуподавац	33
3.4 Физичко лице као закуподавац	35
3.5 Физичко лице – обвезник ПДВ-а и предузетник паушалац као закуподавац	39
3.6 Давање непокретности у закуп без накнаде	41
4 Режијски трошкови	42
5 Остала питања у вези са односом закупца и закуподавца	46

5.1 Задуживање закупца за насталу штету на предмету закупа	46
5.2 Износ који се наплаћује због превременог раскида уговора	46
5.3 Обвезник пореза на имовину: власник објекта или закупца	47
6 Трошкови текућег одржавања	48
7 Улагања закупца у закупљену непокретност	48
8 Давање закупљене непокретности на коришћење физичким лицима	55
8.1 Давање закупљене непокретности на коришћење запосленима код послодавца	55
8.2 Давање закупљене непокретности на коришћење лицима која нису запослена код послодавца	57
8.3 Закуп стана за смештај пословних партнера док су на службеном путу	58
9 МСФИ 16 и прелазак на прву примену	60
9.1 Почетно признавање имовине са правом коришћења и обавеза по основу закупа	61
9.2 Накнадно мерење имовине с правом коришћења и обавезе по основу закупа	69
9.3 Специфичности у случају закупнине која је уговорена у девизама или уз примену валутне клаузуле	72
9.4 Улагања закупца у закупљену непокретност	75
9.5 Прелазак на прву примену МСФИ 16	75
Обвезници законске ревизије финансијских извештаја за 2021. годину	80
1 Велика и средња правна лица и предузетници	81
2 Микро и мала правна лица и предузетници чији је укупан приход у 2020. години био већи од 4.400.000 евра	82
3 Матична правна лица која састављају консолидоване финансијске извештаје	83
4 Јавна предузећа	84
5 Јавна акционарска друштва	84
6 Правна лица која учествују у конкурс за јавну набавку	84
У сусрет примени Закона о електронском фактурисању: Интерно техничко упутство и демо-верзија	85
1 Интерно техничко упутство	86
1.1 Спецификација прилагођене примене стандарда ЕН 16931-1 за електронске фактуре у унутрашњем промету у Републици Србији	87
1.2 Оквирна спецификација апликативног интерфејса за непосредан приступ систему електронских фактура	87
1.3 Корисничко упутство за кориснички интерфејс система електронских фактура	87
1.4 Корисничко упутство за кориснички интерфејс система за управљање фактурама за кориснике јавних средстава	89
2 Демо-верзија е-Фактура	89

ПОРЕЗИ

Измене и допуне Закона о пореском поступку и пореској администрацији	90
1 Усклађивање одредаба ЗПППА са терминологијом коју уводи Закон о електронском фактурисању	90
2 Прецизирање одредаба које регулишу поступак пореске контроле	91
3 Допуна одредаба ЗПППА које се односе на поступак одлагања плаћања дугованог пореза	91
4 Пореска управа по службеној дужности подноси пореску пријаву о обрачунатим доприносима за обавезно социјално осигурање за осниваче, односно чланове привредног друштва	92
5 Право на намирење доспелих обавеза по основу доприноса путем прекњижавања не застарева	92
Порески дужник по Закону о ПДВ-у	93
1 Обвезник који врши опорезив промет као порески дужник за тај промет	93
1.1 Порески пуномоћник страног лица	94
1.2 Прималац добара и услуга ако страно лице није обвезник ПДВ-а у Републици Србији	95
1.3 Лице које у рачуну или другом документу који служи као рачун исказе ПДВ, а да за то није имало обавезу у складу са Законом о ПДВ-у	96
1.4 Лице које увози добро	97
2 Примаоци добара и услуга као порески дужници	98
2.1 Прималац секундарних сировина и услуга које су непосредно повезане са тим добрима	98
2.2 Прималац добара, обвезник ПДВ-а, за промет грађевинских објеката у случају када је уговорен обрачун ПДВ-а	100
2.3 Прималац добара и услуга из области грађевинарства	102
2.4 Прималац електричне енергије и природног гаса који се испоручују преко преносне, транспортне и дистрибутивне мреже	106
2.5 Прималац добара или услуга, обвезник ПДВ-а, за промет извршен од стране другог обвезника ПДВ-а, и то при промету хипотековане непокретности, предмета заложног права, добара или услуга над којима се спроводи извршење у извршном поступку	106
2.6 Порески дужник стицалац имовине или дела имовине чији је пренос извршен у складу са чланом 6. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ-у, после чијег преноса су престали услови из члана 6. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ-у	107
3 Исказивање података у обрасцу ПОПДВ	108
Порески обвезник по Закону о ПДВ-у	110

1 Самостално обављање делатности промета добара и услуга.....	111
1.1 Обављање делатности.....	111
1.2 Трајност обављања делатности.....	112
1.3 Остваривање прихода.....	113
2 Разлика између појмова „порески обвезник“ и „обвезник ПДВ-а“ (велика је грешка изједначавати их).....	113
Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника.....	114
Настанак пореске обавезе.....	114
Обрачун ПДВ-а приликом давања у закуп возила при чијој набавци обвезник није имао право на одбитак претходног пореза.....	114
Опрема стечена у извршном поступку.....	115
Продаја моторног возила – са ПДВ-ом или не?.....	115
Продаја добара путем интернета: достава добара као споредан промет.....	116
Оштећење робе коју испоручује курирска служба и накнада штете.....	117
Место промета добара или услуга.....	118
Место промета услуга едукације запослених које пружа страно лице и постојање обавезе интерног обрачуна ПДВ-а.....	118
Куповина горива и резервних делова и плаћање путарине у иностранству.....	118
Услуге у вези са балон-салом – непокретност или не?.....	119
Угоститељске услуге пружене нерезиденту у Србији: опорезивање ПДВ-ом и плаћање услуга.....	120
Време промета и настанак пореске обавезе.....	120
Време промета добара: испорука започиње у једном, а завршава се у другом месецу.....	120
Испорука опреме са уградњом и издавање привремених ситуација.....	121
Време промета непокретности у изградњи.....	122
ПДВ у грађевинарству.....	122
Уградња водоводних и канализационих инсталација и купатилских санитарија: главни и споредни промет.....	122
Смањење основице и интерног обрачуна ПДВ-а по основу добијеног каса-сконта за примљен промет из области грађевинарства.....	123
Надзорни орган, одговорни извођач и привремене ситуације у грађевинарству.....	124
Уградња система за грејање.....	127
Исказивање у ПОПДВ обрасцу.....	127
Услуга авио-превоза лица.....	127
Рачун за хотел и гориво плаћен на службеном путу у иностранству.....	127
Унос земљишта као неновчаног улога у капитал.....	128
Исправка одбитка претходног пореза.....	128
Исправка одбитка претходног пореза у случају продаје опреме као секундарне сировине.....	128
Обавеза исправке одбитка претходног пореза при продаји објекта за вршење делатности, уз уговарање обрачуна ПДВ-а.....	128
Исправка одбитка претходног пореза по основу одобрења инодобављача за увезена добра.....	129
Исправка одбитка претходног ПДВ-а по решењу Пореске управе.....	130
Право на одбитак претходног пореза.....	130
Право на одбитак претходног пореза по основу уређења дворишта око производне хале.....	130

ЗАРАДЕ

Новине у вези са подношењем пореске пријаве за остваривање пореских олакшица за запошљавање код новооснованих привредних субјеката.....	131
1 Пореске олакшице за новооснованог послодавца.....	131
1.1 Услови за пореске олакшице.....	131
1.2 Износ пореских олакшица.....	132
1.3 Подношење обрасца ППП-ПД.....	132
2 Пореске олакшице за осниваче привредног друштва које обавља иновациону делатност.....	133
2.1 Услови за пореске олакшице.....	133
2.2 Износ пореских олакшица.....	133
2.3 Обрачун зараде и подношење обрасца ППП-ПД.....	134
Могућ је престанак уплате доприноса за ПИО на уговорене накнаде у току 2021. године.....	135
Уговори по којима може да престане уплата доприноса у 2021. години.....	135
Утврђивање права на престанак уплате доприноса за ПИО.....	136
Подношење захтева за престанак уплате доприноса и доношење решења.....	136
Одобравање и исплата зајмова запосленима.....	140
1 Зајам запосленима за набавку огрева, зимнице, школарине, уџбеника и слично.....	140
1.1 Регулисање зајма у општим актима послодавца.....	140
1.2 Закључивање уговора о зајму са запосленим.....	141

1.3 Висина зајма за исплату	141
1.4 Начин исплате зајма	142
1.5 Услови за одобравање зајма	142
1.6 Рокови за враћање зајма и отплата зајма	142
1.7 Порески третман зајма	143
2 Зајам запосленима за стамбене потребе – куповина земљишта, стана/куће, изградња стана/куће, адаптације	144
2.1 Услови за одобравање	144
2.2 Уговор о зајму	145
2.3 Порески третман зајма за становање	146
2.4 Рачуноводствено евидентирање	146
3 Неки карактеристични примери из праксе	147
Основни елементи обрачуна накнада зарада/плата запослених за време боловања, изолације и карантина у условима епидемије узроковане вирусом COVID-19	149
1 Закључак Владе Републике Србије	149
2 Иновирани су посебни колективни уговори у јавном сектору у складу са Закључком Владе	150
3 Обрачун накнаде зараде/плате за време боловања услед болести COVID-19	151
4 Обрачун накнаде зараде за време боловања на терет послодавца	153
5 Обрачун накнаде зараде за време боловања на терет Републичког фонда	156

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Смернице за израду годишњег програма пословања за 2022. годину, односно трогодишњег програма пословања за период 2022–2024. године јавних предузећа	158
1 Обавезе јавних предузећа у складу са Смерницама	159
2 Елементи програма пословања	159
3 Додатне активности јавних предузећа у вези са програмом пословања	161
4 Остале законске обавезе у вези са доношењем планова пословања	162
Казнене одредбе	162
Састављање и достављање тромесечних извештаја јавних предузећа о реализацији годишњег односно трогодишњег програма пословања у току 2021. године	163
1 Прописани обрасци тромесечног извештавања	164
1.1 Неусклађеност прописаних образаца тромесечног извештавања за јавна предузећа са новодонетим Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру	164
2 Осврт на садржину образаца о тромесечном извештавању јавних предузећа	166
Контрола уговарања и исплате накнаде за рад надзорног органа грађевинских радова за уговоре које закључе КЈС	172
Неправилности приликом уговарања и исплате накнаде за рад надзорног органа и приликом евидентирања тих услуга у пословним књигама КЈС	173

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за новембар 2021. године	176
Актуелни статистички подаци на дан 25. 10. 2021. године	180
1 Просечна месечна зарада по запосленом	180
2 Доприноси за социјално осигурање	180
2.1 Стопе доприноса	180
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	180
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса	180
3 Минимална зарада	180
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом	180
5 Индекс потрошачких цена	181
6 Законске камате	181
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе	181
6.2 Годишња законска затезна камата	181
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених	182

Усвојене су измене и допуне Закона о фискализацији

У петак 8. октобра 2021. године у „Службеном гласнику РС” бр. 96/2021 године објављен је Закон о изменама и допунама Закона о фискализацији.

Најзначајнија измена односи се на измену почетка примене Закона о фискализацији (Закон) тако што је прописан прелазни период (од 1. новембра 2021. године до **30. априла 2022. године**), уместо фиксног датума (1. јануар 2022. године), за усклађивање са новим законом.

Постојећи обвезници евидентирања промета преко електронског фискалног уређаја биће дужни да своје пословање ускладе са новим законом до 30. априла 2022. године. Значи, привредни субјекти који су и тренутно у обавези да промет евидентирају преко фискалне касе, до **30. априла 2022. године** моћи ће да евидентирају промет на фискалним уређајима (фискалним касама и фискалним штампачима) у складу са старим Законом о фискалним касама. **Закон о фискалним касама престаје да важи 1. маја 2022. године.**

Нови обвезници биће дужни да ускладе своје пословање са одредбама новог закона и подзаконским актима донетим на основу њега у периоду од 1. новембра 2021. године до 30. априла 2022. године. Значи, рок за усклађивање са новим законом помера се до **30. априла 2022. године**, а у међувремену поменути лица неће бити дужна да евидентирају промет преко електронских фискалних уређаја.

Постојећим и новим обвезницима који буду имали техничке, кадровске и друге могућности да раније отпочну са применом Закона биће омогућено да од 1. новембра 2021. године евидентирају промет преко нових електронских фискалних уређаја, односно помоћу софтвера (електронски систем за издавање рачуна).

Процедура за усклађивање са новим законом прописана је новим ставовима у члану 19. Закона. Обвезник фискализације који има више послов-

них простора, односно пословних просторија, евидентирање промета на мало преко електронског фискалног уређаја посебно у сваком појединачном пословном простору, односно пословној просторији може да започне, у складу са Законом, у периоду од 1. новембра 2021. године до 30. априла 2022. године, с тим што је дужан да у тим пословним просторима, односно пословним просторијама евидентирање промета на мало у целисти врши у складу са одредбама Закона. Дакле, у једном пословном простору, односно просторији не могу истовремено да се користе стари фискални уређаји и нови електронски фискални уређаји.

Уколико обвезник фискализације отпочне евидентирање промета на мало преко електронског фискалног уређаја почев од 1. новембра 2021. године најмање у једном пословном простору, односно пословној просторији, а има више пословних простора, односно пословних просторија, дужан је да у пословним просторима, односно пословним просторијама у којима не врши евидентирање промета на мало у складу са новим законом, наведено евидентирање врши у складу са старим Законом о фискалним касама. Обвезник фискализације који има само један пословни простор, односно само једну пословну просторију, дужан је да евидентирање промета на мало врши у складу са Законом о фискалним касама до отпочињања евидентирање промета на мало у складу са Законом.

Поступак дефискализације постојећих фискалних уређаја приликом преласка на нове електронске фискалне уређаје поједностављен је новим чланом 19а Закона. Све фискалне касе које се налазе у пословном простору, односно пословној просторији, а фискализоване су на основу старог Закона о фискалним касама, на дан почетка евидентирања промета на мало у том пословном простору, односно пословној просторији, у складу са новим законом, сматраће се дефискализацијом.

Што се тиче осталих измена, изменама и допунама Закона о фискализацији:

► Прецизиран је појам добављача електронског фискалног уређаја. Добављач може да буде резид-

дентно правно лице, односно предузетник којем је додељен ПИБ у складу са прописима којима се уређују порески поступак и пореска администрација, а не било које лице.

➤ Допуњен је садржај фискалног рачуна још једним податком, тако да фискални рачун, између осталог, обавезно садржи и шифру, уколико је обвезник фискализације користи за означавање добра, односно услуге.

➤ Извршено је правно-техничко усаглашавање с одредбама Закона о фискализацији и прецизирање појединих законских решења.

Измене и допуне Закона ступиле су на снагу 16. октобра 2021. године, а примењиваће се од 1. новембра 2021. године.

Редакција

Измена Правилника о начину достављања података о пословном простору и пословним просторијама (за примену Закона о фискализацији)

Припреме за примену новог Закона о фискализацији („Сл. гласник РС” бр. 153/2020 – даље: Закон) увелико су току. Иако су подзаконски акти за примену тог закона донесени крајем марта ове године, у једном од њих (Правилник о врсти и начину достављања података о пословном простору и пословним просторијама, као и о начину генерисања ознаке пословног простора) извршене су измене, које су објављене у „Службеном гласнику РС” бр. 93/2021 од 23. септембра 2021. године. Сличну судбину доживео је и сам закон, о чему је дат посебан коментар у овом броју часописа, као и Правилник о условима и процедури издавања и начину коришћења безбедносног елемента.

Ради усклађивања са померањем рока за увођење електронских фискалних уређаја, али и због отклањања уочених недостатака (пропуштање да се у целом тексту прописа, поред термина „пословни простор”, користи термин „пословне просторије”) у тексту **Правилника о врсти и начину достављања података о пословном простору и пословним просторијама, као и о начину генерисања ознаке пословног простора** („Сл. гласник РС” бр. 31/2021 – даље: **Правилник**) прописане су његове измене и допуне. Правилник о изменама и допунама Правилника о врсти и начину достављања података о пословном простору и пословним просторијама, као и о начину генерисања ознаке пословног простора („Сл. гласник РС” бр. 93/2021 – даље: Правил-

ник о изменама и допунама) ступио је на снагу на дан објављивања у „Службеном гласнику РС” – 23. септембра 2021. године, а примењује се од 1. октобра 2021. године.

Правилником о изменама и допунама, уместо термина „захтев” за генерисање јединствене ознаке пословног простора електронским путем, уводи се термин „пријава”. Поред тога, мења се и садржина документа који је обвезник фискализације дужан да, пре почетка коришћења електронског фискалног уређаја за издавање фискалних рачуна у пословном простору и пословној просторији, у смислу члана 2. став 1. тачка 9) Закона, достави Пореској управи.

У складу са измењеним чланом 2. Правилника пријава са подацима за генерисање јединствене ознаке пословног простора и пословне просторије електронским путем, која садржи податке о пословном простору и пословној просторији, доставља се за сваки пословни простор и пословну просторију одвојено. Пријава садржи следеће податке:

- 1) порески идентификациони број (ПИБ) обвезника фискализације;
- 2) назив, односно име и презиме обвезника фискализације;
- 3) назив пословног простора и пословне просторије;
- 4) тип пословног простора и пословне просторије;
- 5) геолокацију пословног простора и пословне просторије (просторне координате);

- 6) адресу пословног простора и пословне просторије;
- 7) врсте делатности које се обављају у пословном простору и пословној просторији;
- 8) датум почетка обављања делатности у пословном простору и пословној просторији за коју је поднета пријава;
- 9) датуме привременог затварања/отварања пословног простора и пословне просторије;
- 10) датум престанка обављања делатности у пословном простору и пословној просторији;
- 11) квадратуру пословног простора и пословне просторије;
- 12) статус пословног простора и пословне просторије (активан/неактиван).

Податак о врсти делатности уноси се у складу са прописом којим се уређује класификација делатности **према делатностима које се обављају у пословном простору и пословној просторији.**

Податак о датуму почетка обављања делатности представља датум када је обвезник фискализације почео да обавља делатност малопродаје и/или пружања услуга физичким лицима у том пословном простору и пословној просторији за коју је поднета пријава.

Податак о датумима привременог затварања/отварања, односно датуму престанка обављања делатности садржи обавештење о дану затварања/отварања пословног простора и пословне просторије, али и назаку да ли се пословни простор и пословна просторија привремено или трајно затвара.

Након извршене провере достављених података, у року од три дана од дана достављања пријаве са подацима Пореска управа доставља подносиоцу

пријаве обавештење, које садржи јединствену ознаку пословног простора и пословне просторије, која ће се користити у електронском фискалном уређају.

Пријава се доставља у електронском облику, преко портала Пореске управе. Обавештење о јединственој ознаци Пореска управа доставља обвезнику фискализације у електронском облику.

Иако се Правилник примењује од 1. октобра 2021. године, то свакако не значи да сви обвезници фискализације треба да пожуре да одмах доставе пријаву. Наиме, обвезник фискализације дужан је да, **пре почетка коришћења** електронског фискалног уређаја за издавање фискалних рачуна, Пореској управи електронским путем **достави податке о пословним просторима и пословним просторијама.**

У сваком случају пријављивање треба завршити пре истека прелазног рока (пре 30. 4. 2022. године), односно пре почетка коришћења конкретне електронске фискалне уређаја у конкретном пословном простору, односно пословној просторији.

При томе, обвезници фискализације који се одазову **на Јавни позив за пријављивање за финансијску подршку новом моделу фискализације, пријаву пословних просторија треба да изврше најкасније до 31. јануара 2022. године**, с обзиром на то да до тог рока може да се изврши пријава за финансијску подршку (сви заинтересовани могу да се пријаве електронски, преко портала Пореске управе еПорези, у периоду од 15. октобра 2021. до 31. јануара 2022. године).

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издавамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 900 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруку и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Објављена је Уредба о утврђивању програма финансијске подршке обвезницима фискализације за усклађивање пословања са законом којим се уређује фискализација: пријава за финансијску подршку обвезницима фискализације почиње од 15. октобра

У „Службеном гласнику РС” бр. 95/2021 од 1. октобра 2021. године објављена је Уредба о утврђивању програма финансијске подршке обвезницима фискализације за усклађивање пословања са законом којим се уређује фискализација (даље: Уредба), која је ступила на снагу наредног дана од дана објављивања.

Уредбом се утврђује Програм финансијске подршке обвезницима фискализације за усклађивање пословања са Законом о фискализацији. Тим програмом (даље: Програм) утврђују се:

1. право на коришћење финансијске подршке,
2. обавезе корисника финансијске подршке за фискализацију,
3. начин остваривања права,
4. поступак реализације Програма,
5. губитак права на коришћење финансијске подршке и
6. праћење реализације Програма.

1 Право на коришћење финансијске подршке

Право на коришћење финансијске подршке имају обвезници фискализације у смислу Закона о фискализацији, основани и уписани у надлежни регистар закључно са 29. октобром 2021. године.

Право на финансијску подршку из наведеног програма обвезник фискализације може да оствари само по основу пословних простора и пословних просторија за које је Пореска управа доделила јединствену ознаку пословног простора и пословне просторије. Право на коришћење финансијске подршке немају:

- привредни субјекти који су обухваћени Списком корисника јавних средстава утврђених у складу са Правилником о списку корисника јавних средстава, осим типа корисника јавних средстава 6, 7 и 10;
- обвезници фискализације којима је Пореска управа решењем привремено одузела порески идентификациони број (ПИБ).

Постојећи обвезник фискализације може да оствари право на финансијску подршку по сваком пријављеном пословном простору и пријављеној пословној просторији у износу од 100 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан ступања на снагу Уредбе, као и финансијску подршку по свакој пријављеној активној фискализованом фискалној каси у износу од 100 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан ступања на снагу поменуте уредбе.

Пример: Трговинско друштво пријавило је десет пословних простора. У својим малопродајним објектима има затечено петнаест фискализованих фискалних каса. Подношењем изјаве за доделу финансијске подршке до краја јануара 2022. године то трговинско друштво остварује право на субвенцију у износу од 2.500 евра у динарској противвредности $((11+15) \times 100)$.

У случају да је укупан број пријављених пословних простора и просторија постојећег обвезника већи од броја пријављених активних фискализованих фискалних каса, **висина финансијске подршке која се додељује на основу броја пословних простора и просторија биће обрачуната у односу на број пријављених активних фискализованих фискалних каса.**

Нови обвезник фискализације може да оствари право на финансијску подршку по сваком

4 Поступак реализације програма

Након ступања на снагу Уредбе Министарство привреде на захтев Управе за трезор врши пренос средстава за реализацију Програма на посебан наменски рачун отворен у Управи за трезор. После тога Управа за трезор преноси средства корисницима финансијске подршке на пословне рачуне наведене у изјави за доделу финансијске подршке.

Почев од 15. октобра 2021. године, а закључно са 28. фебруаром 2022. године Пореска управа проверава испуњеност услова за доделу финансијске подршке и утврђује висину износа финансијске подршке за обвезнике фискализације који су поднели изјаву у складу са Уредбом. Пореска управа сачињава спискове корисника фискализације који су остварили право на финансијску подршку са износом додељених средстава и доставља их Министарству привреде и Управи за трезор једном недељно. **Министарство привреде објављује те спискове на својој интернет страници.**

Управа за трезор ће у року од три дана од извршене исплате достављати Министарству привреде информацију којом потврђује да је исплата извршена у складу са достављаним подацима, са образложењем за свако евентуално одступање.

У циљу реализације Програма биће потписан споразум између Министарства привреде, Министарства финансија – Пореске управе и Министарства финансија – Управе за трезор, којим ће се ближе утврдити међусобна права и обавезе.

5 Губитак права на коришћење финансијске подршке

Обвезник фискализације губи право на финансијску подршку уколико у року од шест месеци од почетка примене Закона о фискализацији не почне да евидентира промет на мало преко електронског

фискалног уређаја у пословном простору и историји за коју је додељена финансијска подршка за фискализацију, и то у износу који се односи на финансијску подршку која је добијена у вези са пословним простором и пословном просторијом у којима није евидентирао промет на мало.

С обзиром на то да је Законом о изменама и допунама Закона о фискализацији прописано да Закон о фискализацији почне да се примењује од 1. новембра 2021. године (од када почиње да тече и прелазни период од шест месеци за усклађивање са одредбама Закона о фискализацији), то значи да ће обвезници фискализације изгубити право на финансијску подршку ако након 30. априла 2022. године не почну да евидентирају промет на мало преко електронског фискалног уређаја (то је свакако и крајњи рок када мора да се започне са применом Закона о фискализацији).

Обвезник фискализације који изгуби право на коришћење финансијске подршке дужан је да изврши повраћај средстава на наменски рачун, отворен за ту намену у Управи за трезор, у износу који му је додељен по датом основу, са каматом обрачуна том по стопи по којој се врши обрачун камате за кашњење при исплати пореских обавеза – почев од дана када је исплаћена финансијска подршка, а најкасније у року од пет дана од дана губитка права на финансијску подршку.

6 Праћење реализације програма

Пореска управа врши проверу испуњености услова за губитак права на коришћење финансијске подршке по наведеном програму, као и принудну наплату у случају губитка права – у роковима за застарелост права на утврђивање и наплату пореза и споредних пореских давања, прописаним законом којим се уређују порески поступак и пореска администрација.

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у сваком пословању. Наменен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За више информација и даље информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Измена у Правилнику о условима и процедури издавања и начину коришћења безбедносног елемента (примена Закона о фискализацији)

У „Службеном гласнику РС” бр. 96/2021 од 8. 10. 2021. године (ступио је на снагу 16. 10. 2021) објављен је Правилник о измени Правилника о условима и процедури издавања и начину коришћења **безбедносног елемента**. Ради се о једном од подзаконских аката за примену новог Закона о фискализацији.

Безбедносни елемент је хардварски или софтверски елемент који Пореска управа издаје обвезнику фискализације. Обвезник фискализације мора да има безбедносни елемент јер је дужан га да користи за потписивање фискалних рачуна за потребе спровођења поступка фискализације и потврде идентитета приликом размене података и информација са Пореском управом. Рачун који је издат без коришћења безбедносног елемента не може да се сматра фискалним рачуном. Безбедносни елемент садржи електронски сертификат који служи томе да репродукује дигитални потпис обвезника фискализације приликом издавања сваког фискалног рачуна, као и да репродукује заштићену лозинку обвезника приликом повезивања са Системом за управљање фискализацијом (СУФ). Безбедносни елемент је персонализован за обвезника фискализације, за конкретан пословни простор и пословну просторију. Неовлашћено лице не може да користи безбедносни елемент у другом пословном простору и пословној просторији, тј. у оквиру неодговарајућег електронског фискалног уређаја.

Измена у Правилнику о условима и процедури издавања и начину коришћења безбедносног елемента огледа се у томе да је, уместо првобитне одредбе да се безбедносни елемент издаје обвезнику фискализације на основу његовог захтева Пореској управи, сада прописано да се безбедносни елемент издаје на основу **пријаве за издавање безбедносног елемента**, која се такође подноси Пореској управи. У пријаву се уносе следећи подаци:

1) техничка спецификација безбедносног елемента и начин преузимања безбедносног елемента;

2) број безбедносних елемената.

Рок за издавање безбедносног елемента је непромењен – Пореска управа у року од седам дана од дана подношења пријаве генерише безбедносне елементе, односно безбедносни елемент, обавештава обвезника фискализације да може исти да преузме и издаје безбедносне елементе, односно безбедносни елемент уз потврду о преузимању.

Према новом ставу 3. члана 6. Правилника о условима и процедури издавања и начину коришћења безбедносног елемента, пријава за издавање безбедносног елемента подноси се у електронском облику преко портала Пореске управе, **а потврда о преузимању безбедносног елемента лично се уручује овлашћеном лицу обвезника фискализације приликом преузимања безбедносног елемента**. С тим у вези на сајту www.budiefiskalizovan.gov.rs приказан је поступак е-фискализације кроз пет корака:

1. корак – Пријава пословних јединица: Од 1. октобра 2021. године обвезник фискализације на порталу Пореске управе еПорези попуњава пријаву својих пословних јединица/продајних објеката.

2. корак – Пријава на Сервис за пореске обвезнике: Обвезник фискализације добија Упутство за увођење у фискализацију у пореско сандуче на порталу еПорези. Ауторизоване особе обвезника фискализације пријављују се на портал еПорези помоћу квалификованог сертификата, бирају ПИБ обвезника за којег желе да виде позивну поруку и директно са портала еПорези пријављују се на Сервис за пореске обвезнике (еФискализација).

3. корак – Упит за безбедносни елемент: Преко еФискализације ауторизоване особе траже израду безбедносних елемената за одређени ПИБ и одређени пословни простор који су пријавили. Ауторизована особа такође може да назначи име, презиме и број личне карте или пасоша особе коју овлашћује за преузимање безбедносних елемената. Захтев се аутоматски одобрава, али је у одређеним случајевима неопходно да га прегледа и одобри службеник за увођење обвезника у фискализацију. **Важно је**

да обвезник наручи безбедносни елемент када је спреман за ефикализацију, односно када зна који ће фискални уређај користити.

4. корак – Преузимање безбедносног елемента: Безбедносни елементи у виду паметне картице се персонализују, а ауторизована особа добија обавештење о израђеном безбедносном елементу који ће бити на располагању за преузимање на шалтеру „Ваш порезник” у надлежној филијали Пореске управе. Уколико је безбедносни елемент у виду фајла, он се аутоматски шаље у пореско сандуче, где ће обвезник имати инструкције за његово преузимање.

5. корак – Повезивање са Пореском управом: Након што обвезник преузме безбедносни елемент, убацује га у уређај, па се врши аутоматско повезивање са Пореском управом, чиме се завршава процес ефикализације.

У вези са безбедносним елементом на горепомећу сајту објављене су још и следеће информације:

1. Безбедносни елемент садржи електронски сертификат који служи томе да репродукује дигитални потпис обвезника фискализације приликом издавања сваког фискалног рачуна, као и да репродукује заштићену лозинку обвезника приликом повезивања са Системом за управљање фискализацијом (СУФ). Електронски сертификат је временски ограничен, и то са роком трајања од најмање годину дана, а највише четири године. Након истека рока трајања електронског сертификата безбедносни елемент више не може да се користи. Захтев за издавање новог безбедносног елемента може да се поднесе у року од тридесет дана пре истека рока важења важећег безбедносног елемента.

2. Обвезник фискализације је дужан да, у случају крађе, оштећења или уништења безбедносног елемента услед више силе (поплаве, пожар и сл.) или услед других околности, у року од три дана од настанка тих околности обавести Пореску управу ради деактивације. Обавештење се обавља електронским путем, преко портала Пореске управе.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблагоприятно плаћене јавне приходе и за неблагоприятно плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стопе**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблагоприятно плаћене јавне приходе, на неблагоприятно плаћен царински дуг и неблагоприятно плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За додатне информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Одговори на најчешће недоумице претплатника у вези са припремама за прелазак на примену Закона о фискализацији

Транзициони период за примену Закона о фискализацији (даље: Закон) почеће 1. новембра 2021. године. Од тада ће порески обвезници моћи постепено да прелазе на нови модел фискализације. Уколико један продајни објект уђе у транзициони период, обавеза је да сви фискални уређаји у том објекту буду у истом статусу. **Рок за потпуни прелазак на нови модел фискализације продужен је тако да ће обвезници фискализације бити у обавези да у потпуности пређу на нови модел до 30. априла 2022. године.**

Свакако је приметно и видно интересовање за поједина питања у вези са применом новог закона, али и учестале недоумице које наши претплатници саопштавају редакцији овог часописа. Стога у наставку указујемо на нека репрезентативна питања и недоумице.

1 Од када се примењује Закон о фискализацији?

Изменом Закона о фискализацији, која је објављена у „Службеном гласнику РС” бр. 96/2021 од 8. октобра 2021. године, прописан је прелазни период (од 1. новембра 2021. до 30. априла 2022. године) уместо фиксног датума (1. јануар 2022. године) за усклађивање са новим законом.

Постојећи обвезници евидентирања промета преко фискалне касе дужни су да своје пословање ускладе са новим законом **до 30. априла 2022. године**. Значи, до тог датума моћи ће да евидентирају промет на фискалним уређајима (фискалним касама и фискалним штампачима) у складу са старим Законом о фискалним касама. Закон о фискалним касама престаје да важи 1. маја 2022. године.

Нови обвезници (који тренутно нису у обавези да промет фискализују у складу са одредбама Закона о фискалним касама) дужни су да

ускладе своје пословање са одредбама новог закона и подзаконским актима донетим на основу њега у периоду од 1. новембра 2021. до 30. априла 2022. године. Значи, рок за усклађивање са новим законом помера се за четири месеца, при чему у међувремену поменути лица неће бити дужна да евидентирају промет преко електронских фискалних уређаја.

Постојећим и новим обвезницима који буду имали техничке, кадровске и друге могућности да раније отпочну са применом Закона, биће омогућено да од 1. новембра 2021. године евидентирају промет преко нових електронских фискалних уређаја, односно помоћу софтвера (електронског система за издавање рачуна).

2 Који промет се евидентира преко фискалног уређаја – предмет фискализације?

Чланом 3. Закона прописан је предмет фискализације на следећи начин:

„Предмет фискализације је промет добра и услуга **на мало** (у даљем тексту: промет на мало) и примљени аванс за промет на мало.

Прометом на мало из става 1. овог члана сматра се **сваки извршен промет** добара и пружање услуга физичким лицима, као и сваки промет добара и услуга **у малопродајним објектима**, независно од тога да ли је корисник физичко лице, правно лице или предузетник, укључујући и промет извршен путем самонаплатних уређаја – аутомата.

Малопродајним објектом из става 2. овог члана сматра се сваки пословни простор и пословна просторија који се **примарно користе за промет добара и пружање услуга физичким лицима.**”

Дакле, да би се избегле све евентуалне недоумице, потребно је разлучити значење основних појмова:

Према Техничком водичу Пореске управе процесор фискалних рачуна (даље: ПФР), као елемент електронског фискалног уређаја, може да буде хардверски и/или софтверски према конструкцији, док према локацији на којој функционише може да буде локални процесор фискалних рачуна (Л-ПФР), ако је на локацији издавања рачуна, или виртуелни (В-ПФР), ако је у мрежи Пореске управе, а његове основне функције су да:

- прима податке о трансакцијама из ЕСИР;
- анализира податке о трансакцијама и фискализује податке;
- израчунава износ пореза на основу података о евидентираним добрима, односно услугама које добија из ЕСИР;
- садржи ажуран сат и календар;
- фискализује рачун у комуникацији са безбедносним елементом;
- прослеђује фискални рачун у ЕСИР;
- чува податке о трансакцијама и фискалне податке у интерној меморији све до безбедног преноса у СУФ;
- преноси фискалне податке у СУФ и прима команде из СУФ-а.

В-ПФР односи се на виртуелни процесор фискалног рачуна, што представља софтвер који је прикључен на Систем управљања фискализацијом СУФ. В-ПФР заправо је интернет сервис који објављује и одржава Пореска управа. Корисници се аутентификују преко локално инсталираних дигиталних сертификата. Рачуни могу да се издају само уколико је интернет конекција доступна.

В-ПФР испуњава следеће захтеве:

- ради у складу са свим јавним комуникационим протоколима;
- СУФ подржава више од једног В-ПФР, који могу да буду инсталирани на различитим локацијама;
- В-ПФР јавно је доступан на јединственој интернет адреси свим пореским обвезницима који поседују валидан дигитални сертификат;
- у случају недоступности једног В-ПФР, трансакције са ЕСИР прослеђују се следећем активном В-ПФР;
- безбедносни елемент (БЕ) део је В-ПФР;

- рачун из ЕСИР претвара у фискални рачун;
- израчунава порезе на основу пореских стопа које долазе из ЕСИР уз сваки артикал;
- има свој ажуран сат и календар (ИСО 8601);
- враћа ЕСИР своје време и датум и израчунате тотале по пореским стопама;
- комуницира и прима команде од СУФ-а;
- шаље фискалне рачуне у СУФ у приближно реалном времену.

Дакле, као и сви други обвезници фискализације, обвезници који се баве интернет продајом на мало имају могућност избора у погледу фискалног уређаја, при чему је важно само да је у питању хардверско или софтверско решење које је одобрено од стране Пореске управе.

Обвезници који продају добра искључиво путем интернета могу да се одреде за В-ПФР (што ће у пракси најчешће бити случај), с обзиром на то да немају обавезу да поседују фискални уређај који користи сопствени процесор фискалних рачуна и који омогућава издавање фискалних рачуна чак и у случају привременог или трајног прекида интернет везе (локални фискални уређај). У том случају обвезници промет евидентирају преко софтверског ЕСИР у форми интернет продавнице (који представља кориснички интерфејс), који се преко интернета повезује са софтверским виртуелним ПФР, који чини део СУФ-а којим управља Пореска управа. В-ПФР, као интернет сервис, претвара рачуне из ЕСИР у фискалне рачуне и шаље их у СУФ у приближно реалном времену.

Наравно, није прописана обавеза коришћења софтверског ЕСИР у форми интернет продавнице, који се преко интернета повезује са софтверским виртуелним ПФР, већ је обвезницима понуђен као једна од техничких могућности. Као што се може закључити, када је у питању продаја добара физичким лицима путем интернета, довољно је набавити сертифицирани софтверски ЕСИР, који може да се инсталира на локалном рачунару, мобилном телефону или таблету, као и безбедносни елемент, који је сваки обвезник фискализације обавезан да користи за потписивање фискалних рачуна.

Закуп непокретности – опорезивање, споредни трошкови, улагање у закупљену непокретност, давање закупљене непокретности на коришћење, МСФИ 16 и прелазак на прву примену

Увод

Уговор о закупу непокретности (пословног простора) правна лица и предузетници могу да склопе с физичким или правним лицима – власницима пословног простора. Након склапања уговора појављују се нови пословни догађаји које треба евидентирати у пословним књигама: депозит, закупнина, режијски трошкови, текуће одржавање и улагања у туђу имовину.

У првом делу чланка бавимо се питањима од значаја за закупце који примењују МСФИ за МСП, односно Правилник за микро и друга правна лица, док ће у другом делу чланка бити дат осврт на примену МСФИ 16 за закупце који користе пуне стандарде (новине које доноси тај МСФИ ништа не мењају за правна лица која користе МСФИ за МСП или Правилник за микро и друга правна лица).

Друштва која не поседују своје пословне просторе због потреба делатности долазе у ситуацију да морају да узму пословни простор у закуп, односно да склопе уговор о закупу пословног простора, којим се закуподавац обавезује да закупцу преда одређени пословни простор на коришћење, а купац да му за то плати уговорену закупнину.

1 Уговор о закупу

Закон о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ” бр. 29/78, 39/85, 45/89 – Одлука УСЈ, 57/89, и „Сл. лист СРЈ” бр. 31/93 – даље: ЗОО) у посебном одељку регулише закуп, и то члановима 567–599. Уговором о закупу обавезује се закуподавац да преда одређену ствар закупцу на употребу, а овај се обавезује да му за то плаћа одређену закупнину. Дакле, битни елементи уговора о закупу јесу ствар која се предаје у закуп и закупнина. Ако се другачије не уговори, употреба ствари обухвата и прибарање плодова. Одредбе о закупу не примењују

се, по ЗОО, на закупе уређене посебним прописима, као што је то на пример Закон о становању.

Закуподавац је дужан да одржава ствар у исправном стању за време трајања закупа и да ради тога врши потребне оправке на њој. Дужан је и да накнади закупцу трошкове које је овај учинио за одржавање ствари, које би он сам био дужан да учини. Трошкови ситних оправки изазваних редовном употребом ствари, као и трошкови саме употребе, падају на терет закупца. О оправци купац је дужан да обавести закуподавца. Ако потребне оправке закупљене ствари ометају њену употребу у знатној мери и за дуже време, купац може да раскине уговор. Он има право на снижење закупнине сразмерно ограничењу употребе ствари због тих оправки (чланови 570. и 571. ЗОО).

Чланом 573. истог закона прописано је да закуподавац одговара закупцу за све недостатке закупљене ствари који сметају њеној уговореној или редовној употреби, без обзира на то да ли је знао за њих или не, као и за недостатке својстава или одлика предвиђених изрично или прећутно уговором, с тим што се не узимају у обзир недостаци који су мањег значаја. Закуподавац не одговара за недостатке закупљене ствари који су у часу закључења уговора били познати закупцу или нису могли да остану непознати. Међутим, закуподавац одговара за недостатак закупљене ствари који је закупцу услед крајње непажње остао непознат, ако је он знао за тај недостатак и намерно пропустио да о њему обавести закупца (чл. 574. ЗОО). Закуподавац одговара за све недостатке закупљене ствари ако је тврдио да она нема никаквих недостатака.

Члан 581. ЗОО прописује да је купац дужан да употребљава ствар као добар привредник, односно добар домаћин. Он може да је употребљава само онако како је одређено уговором или наменом ствари, док за штету која настане употребом закупљене ствари одговара противно уговору или

матна стопа на 1. 1. 2021. године износи 4,5% (што значи да је месечна 0,367481%).

На 1. 1. 2021. године садашња вредност будућих плаћања по основу закупа износи 3.953.805 динара:

$$= 90.000 \times \frac{1 - (1,00367481)^{-48}}{0,00367481} = 3.953.805 \text{ динара}$$

То представља почетну вредност средства с правом коришћења и обавезе по основу закупа на 1. 1. 2021. године.

Књижење на 1. 1. 2021. године:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	025	Некретнине, постројења и опрема узети у лизинг с правом коришћења преко годину дана	3.953.805	
	416	Дугорочне обавезе по основу лизинга		3.953.805
- за признавање средстава с правом коришћења и обавезе по основу закупа				

Редакција

Обвезници законске ревизије финансијских извештаја за 2021. годину

Увод

Обавезност, уговарање и обављање ревизије финансијских извештаја за 2021. годину врши се у складу са Законом о ревизији („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 – даље: Закон). Рок за избор и именовање друштва за ревизију финансијских извештаја је 30. 9. 2021. године, о чему смо детаљно писали у броју 9/2021 часописа.

Чланом 32. став 2. Закона о ревизији прописано је да је матично друштво дужно да закључи уговор о обављању ревизије консолидованих финансијских извештаја и после 30. септембра, а најкасније до 30. новембра године на коју се ревизија односи.

Поред Закона о ревизији, обавеза ревизије утврђена је и другим законима, као што су:

- Закон о јавним предузећима и
- Закон о тржишту капитала за јавна акционарска друштва.

Чланом 26. Закона о ревизији прописано је да је законска ревизија обавезна за редовне годишње финансијске извештаје:

- **великих и средњих правних лица** разврстаних у складу са законом којим се уређује рачуноводство;
- **јавних друштава** у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, независно од њихове величине; и
- свих правних лица, односно предузетника **чији укупан приход остварен у претходној пословној**

години прелази 4.400.000 евра у динарској противвредности.

Осим тога, законска ревизија консолидованих финансијских извештаја обавезна је за матична правна лица која састављају консолидоване финансијске извештаје у складу са законом којим се уређује рачуноводство.

У вези са обавезом ревизије финансијских извештаја за 2021. у односу на прошлу (2020) годину, нема новина, осим што је Министарство финансија појаснило (потврдило) да та законска обавеза постоји и за предузетнике који су разврстани у средње или велико правно лице.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-00690/2020-16 од 24. 2. 2021. године:

„С тим у вези, према нашем мишљењу, предузетници разврстани као велика и средња правна лица свакако имају обавезу ревизије финансијских извештаја за 2020. годину, независно од вредности оствареног укупног прихода у претходној пословној години.”

Мала и микро правна лица и предузетници нису обвезници ревизије финансијских извештаја за 2021. годину уколико су у претходној (2020) години остварили пословни приход мањи од 4.400.000 евра, а хартијама од вредности дотичног субјекта не тргује се на берзи, али могу добровољно да

цењене вредности јавне набавке, осим у изузетним случајевима, када је то неопходно због посебних ризика повезаних са предметом јавне набавке, које наручилац мора да образложи у документацији о набавци. Ако наручилац одреди услов из става 1. тачка 2) тог члана, дужан је да у конкурсној документацији одреди транспарентне, објективне и недискриминаторске методе и критеријуме за њихову оцену.

Чланом 123. новог Закона прописано је да се финансијски и економски капацитет привредног субјекта по правилу доказује:

- 1)** одговарајућим извештајем банке или, по потреби, доказом о релевантном осигурању од професионалне одговорности;
- 2)** финансијским извештајима или изводима из финансијских извештаја, ако је објављивање финансијских извештаја обавезно;
- 3)** извештајем о укупном приходу привредног субјекта и, ако је потребно, извештајем о приходу добара, услуга или радова на које се уговор о јавној набавци односи у три последње доступне обрачунске (финансијске) године, у зависности од датума оснивања или почетка обављања делатности привредног субјекта, ако је информација о тим приходима доступна.

Ако привредни субјект из оправданог разлога није у могућности да достави наведене документе и доказе које наручилац захтева, финансијски и економски капацитет **може да докаже и било којим другим документом из чије садржине наручилац**

на несумњив начин може да утврди испуњеност захтеваног финансијског и економског капацитета.

Дакле, за стручну оцену понуда важно је да се посматра да ли понуђач испуњава захтевани финансијски и економски капацитет или не, а не да ли је понуђач по позиву наручиоца, сходно члану 119. новог Закона, доставио баш доказ који је наручилац од њега тражио. Понуде не треба оцењивати формално, него суштински. Није пресудно да ли је понуђач доставио све што је наручилац тражио, већ да ли је тиме што је доставио понуђач доказао да испуњава критеријуме наручиоца. Зато је Закон о јавним набавкама и предвидео став 2. члана 123, у ком је наведено да понуђач након позива наручиоца, уколико из оправданих разлога није у могућности да достави доказе из става 1. члана 123. које наручилац захтева, финансијски и економски капацитет може да докаже било којим другим документом којим се несумњиво доказује да понуђач испуњава захтевани финансијски и економски капацитет.

Према томе, може да се закључи да, уколико понуђач није већ обвезник законске ревизије, а наручилац конкурсном документацијом пропише достављање ревидираних финансијских извештаја као доказа о финансијском и економском капацитету понуђача, с обзиром на то да би ревизија (само из разлога учествовања на тендеру) довела до прекомерних трошкова, постоји оправдани разлог да се, као доказ, доставе финансијски извештаји објављени у Агенцији за привредне регистре, без ревизорског мишљења.

ПС

Редакција

У сусрет примени Закона о електронском фактурисању: Интерно техничко упутство и демо-верзија

Од како је усвојен Закон о електронском фактурисању (објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 44/2021 од 29. 4. 2021, а ступио на снагу 7. 5. 2021. године – даље: **Закон**) у неколико наврата бавили смо се тематиком електронског фактурисања. Стога, као подсетник, а и смерница новим претплатницима, указујемо на следеће коментаре:

➤ У броју 6/2021: „**Закон о електронском фактурисању**”. У чланку је представљен закон, а затим детаљније коментарисан почетак примене истог (за субјекте јавног сектора и субјекте приватног сектора (тачније обвезнике ПДВ-а) обавеза издавања електронске фактуре (када се издаје, а када не издаје), електронско евидентирање обрачуна

<vest/112/video-uputstva.php>) још од маја месеца доступна су и видео-упутства.

1.4 Корисничко упутство за кориснички интерфејс система за управљање фактурама за кориснике јавних средстава

Поглавље број 4 Интерног техничког упутства садржи Корисничко упутство за кориснички интерфејс система за управљање фактурама **за кориснике јавних средстава**.

Канцеларија за информационе технологије и електронску управу обезбедила је за потребе корисника јавних средстава софтверско решење СУФ – систем за пријем, чување, одобравање и припрему књижења улазних рачуна, који треба да омогући пријем и управљање рачунима – фактурама примљеним од добављача. При томе СУФ може да буде интересантан **само за кориснике јавних средстава**, односно он није намењен субјектима приватног сектора, па је део Интерног корисничког упутства 82–179. стране од значаја само са кориснике јавних средстава који се определе да користе СУФ.

2 Демо-верзија е-Фактура

У демо-верзији система е-Фактура корисници могу да се упознају са начином:

- доделе овлашћења за рад другим корисницима система;
- подешавања података о привредном субјекту;
- креирања излазне фактуре по типовима: фактура, књижно одобрење, књижно задужење и авансни рачун;
- преузимања и штампања електронске фактуре;
- читавања ХМЛ датотека ради отпремања кроз систем е-Фактура и
- осталим функционалностима система.

Оно што је карактеристично за ову демо-верзију јесте то што јој није могуће приступити без ограничења, већ је за приступ неопходно да се изврши регистрација приступа од стране овлашћеног изворног лица на начин прописан Правилником о начину и поступку регистрација, евидентирања и достављања електронских фактура, формату

електронских фактура, као и о начину и поступку прихватања и одбијања електронских фактура, али и Интерним техничким упутством.

У демо-верзији система е-Фактура као тип фактуре корисник може да изабере:

- фактуру,
- књижно одобрење,
- књижно задужење,
- авансни рачун.

Дакле, у демо-верзији система е-Фактура као тип документа не постоји сторно фактура, иако су тај тип документа и његов садржај прописани Правилником о електронској фактури. Такође ни обрачун ПДВ-а није приказан у демо-верзији система е-Фактура.

Наш утисак приликом тестирања демо-верзије свакако је да се ради о радној верзији, захваљујући којој корисници у ограниченом обиму могу да се упознају с основама система електронских фактура. На могућност сагледавања свих функционалности система електронских фактура ипак ћемо још морати да сачекамо.

С тим у вези желимо да укажемо и на чињеницу да обвезници ПДВ-а (субјекти приватног сектора) који не послују (не врше комерцијалне трансакције) са корисницима јавних средстава свакако имају више него довољно времена до средине 2022. године да се пријаве (региструју) у систем како би преко њега почели да примају електронске фактуре које им издају и шаљу други обвезници ПДВ-а који су одлучили да раније почну са фактурисањем преко система електронских фактура, а још више времена до 1. јануара 2023. године, када ће бити у обавези да преко система електронског фактурисања шаљу своје фактуре и раде и евидентирање ПДВ-а (синоним за интерни обрачун ПДВ-а).

Они обвезници ПДВ-а који послују са субјектима јавног сектора своје ЕРП системе за фактурисање морају да прилагоде до 1. јануара 2022. године за комуникацију са системом електронских фактура или да се припреме за ручни унос фактура које издају корисницима јавних средстава.

Измене и допуне Закона о пореском поступку и пореској администрацији

У „Службеном гласнику РС” бр. 96/2021 од 8. октобра 2021. године објављен је Закон о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији (даље: Закон о изменама). Тај закон је ступио на снагу 16. 10. 2021. године.

Закон о изменама има тринаест чланова (плус 14. члан који се односи на одређивање ступања на снагу закона), при чему се измене и допуне односе углавном на:

- прецизирање одредби Закона о пореском поступку и пореској администрацији (даље: ЗПППА) ради усклађивања са новим Законом о фискализацији;
- прецизирање одредаба које регулишу поступак пореске контроле у смислу термиолошког усклађивања одредаба ЗПППА;
- допуну одредаба ЗПППА које се односе на поступак одлагања плаћања дугованог пореза у смислу олакшавања испуњења обавеза пореским обвезницима тако што се омогућава одлагање плаћања камате пореским обвезницима који исплате износ главне пореске обавезе у потпуности, као и омогућавања пореским обвезницима који редовно измирују пореске обавезе у поступку одложеног плаћања дугованог пореза – да замене дато средство обезбеђења;
- стварање правног основа којим се Пореској управи омогућује да по службеној дужности подноси пореску пријаву о обрачунатим доприносима за обавезно социјално осигурање за осниваче, односно чланове привредног друштва, уместо пореског обвезника који је пропустио ту радњу;
- прописивање одредбе да право на намирење доспелих обавеза по основу доприноса путем прекњижавања не застарева.

1 Усклађивање одредаба ЗПППА са терминологијом коју уводи Закон о електронском фактурисању

С обзиром на то да тренутно важећи Закон о фискалним касама познаје термин „фискална каса”, а Законом о фискализацији уведен је термин и појам електронског фискалног уређаја, и у одређене

чланове ЗПППА уз термин „фискална каса” додати су термини „електронски фискални уређај”, и то у:

- члан 11, који се односи на послове Пореске управе у пореском поступку;
- члан 124, који се односи на отпочињање пореске контроле;
- члан 128, који се односи на сачињавање записника о пореској контроли;
- члан 131, који се односи на мере привремене забране обављања делатности у току пореске контроле;
- члан 160, који се односи на надлежност Пореске управе.

У члану 11. став 1. ЗПППА прецизира се да Пореска управа у оквиру послова државне управе, поред других послова, надлежном прекршајном суду подноси захтеве за покретање прекршајног поступка за прекршаје прописане законом који уређује фискалне касе и електронске фискалне уређаје и издаје прекршајне налоге за те прекршаје. Из дате одредбе произлази да Пореска управа има овлашћења да подноси захтев за покретање прекршајног поступка и да издаје прекршајне налоге за прекршаје који су прописани у Закону о фискалним касама (закон који је још увек у примени) и новом Закону о фискализацији.

У члану 124. став 2. ЗПППА прецизирано је да се пореска контрола без достављања налога за контролу, односно позива за контролу пореском обвезнику врши и у поступку контроле евидентирања промета и преко електронских фискалних уређаја, који се инсталирају у складу с одредбама новог Закона о фискализацији.

Чланом 128. став 4. ЗПППА прописано је да се у поступку контроле евидентирања промета преко фискалне касе и електронског фискалног уређаја, када се контрола врши без достављања налога или позива за контролу, записник доставља без одлагања, по окончању контроле. Тај рок је изузетак у односу на правило које је прописано у члану 35. став 5. Закона о инспекцијском надзору, које гласи да се записник доставља у року од 8 (осам) дана од завршетка инспекцијског надзора.

ма). Тачније, став 3. члана 76. ЗПППА допуњен је тако што је сада прописано да се право на отпис 50% камате не остварује за одлагање плаћања дугованог пореза, када је обавеза утврђена решењем у поступку пореске контроле, **као и у случају из члана 74. став 11. наведеног закона.**

У члану 74. ЗПППА додати су и нови ст. 14. и 15, у којима је прописан изузетак у односу на одредбе ЗПППА по којима на захтев пореског обвезника којем је одобрено одлагање плаћања дугованог пореза Пореска управа може да изврши замену средства обезбеђења наплате у том поступку – ако је ново средство обезбеђења исте врсте и веће вредности од постојећег средства обезбеђења и ако испуњава прописане услове. Након прибављања доказа да је обвезник обезбедио ново средство обезбеђења у висини дугованог пореза који је предмет одлагања плаћања, Пореска управа у прописаном поступку дозвољава брисање постојећег средства обезбеђења из прописаног регистра, односно враћа пореском обвезнику дато средство обезбеђења.

У члану 13. Закона о изменама прописано је да се одредбе Закона које се односе на могућност одлагања плаћања камате (нови став 11. члана 74. ЗПППА) примењују и на дуговани порез који је био предмет поступка одлагања плаћања дугованог пореза који је поништен, односно укинут пре ступања на снагу Закона, односно да се одредбе Закона које се односе на могућност замене средства обезбеђења у поступку одлагања плаћања дугованог пореза (нови став 14. члана 74. ЗПППА) примењују и на средства обезбеђења у поступку одлагања плаћања дугованог пореза који је одобрен пре ступања на снагу Закона.

4 Пореска управа по службеној дужности подноси пореску пријаву о обрачунатим доприносима за обавезно социјално осигурање за осниваче, односно чланове привредног друштва

Законом о изменама у ЗПППА додати су наслов и члан 41б, који гласе:

„Пореска пријава о обрачунатим доприносима за обавезно социјално осигурање за осниваче, односно чланове привредног друштва

Члан 41б

Пореску пријаву о обрачунатим доприносима за обавезно социјално осигурање за осниваче, односно чланове привредног друштва по службеној дужности подноси Пореска управа уместо поре-

ског обвезника, односно пореског плаца, у случају када порески обвезник, односно порески плацац пропусти да је поднесе у року прописаним законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање.”

У вези са обрачуном доприноса за осниваче који у својим друштвима раде (под радом се подразумева и заступање) без заснивања радног односа детаљно смо писали у чланку под називом „Права и обавезе оснивача друштва који у свом друштву ради”, у броју 9/2021, стр. 141.

5 Право на намирење доспелих обавеза по основу доприноса путем прекњижавања не застарева

Допуном члана 114е ЗПППА, којим се уређују остале одредбе о застарелости, односно да се одредбе тог закона о застарелости не односе на доприносе за обавезно социјално осигурање, прописано је да не застарева ни право на намирење доспелих обавеза по основу доприноса за обавезно социјално осигурање путем прекњижавања, тако да допуњени члан 114е ЗПППА сада гласи:

„Одредбе овог закона којима се уређује застарелост права на утврђивање, наплату и повраћај, **као и намирење доспелих обавеза путем прекњижавања**, не примењују се на доприносе за обавезно социјално осигурање.”

Из допуњеног члана 114е ЗПППА произлази да не застарева право:

- Пореске управе на утврђивање и наплату доприноса за обавезно социјално осигурање;
- пореског обвезника на повраћај и намирење путем прекњижавања доспелих обавеза за доприносе за обавезно социјално осигурање.

ПС

ИНГ-ПРО

Порески дужник по Закону о ПДВ-у

Порески дужник је, као и порески обвезник, странка у пореском поступку. Порески дужник је физичко или правно лице, као и фонд, које дугује одређену радњу из порескоправног односа сагласно одредби члана 12. став 1. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС” бр. 80/02... и 144/20 – даље: ЗПППА).

Одредбама члана 10. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 153/20 – даље: Закон о ПДВ) дефинисано је која се лица сматрају пореским дужницима у смислу тог закона.

Прву категорију пореских дужника, сагласно одредби члана 10. став 1. Закона о ПДВ-у, чине:

1) обвезник који врши опорезиви промет добара и услуга, осим када обавезу плаћања ПДВ-а у складу са поменутиим чланом има друго лице;

3) прималац добара и услуга ако страном лице није обвезник ПДВ-а у Републици, независно од тога да ли у Републици има сталну пословну јединицу и да ли је та стална пословна јединица обвезник ПДВ-а у Републици;

4) лице које у рачуну или другом документу који служи као рачун (даље: рачун) исказе ПДВ, а да за то није имало обавезу у складу са наведеним законом;

5) лице које увози добро.

Изузетно од члана 10. става 1. тачка 3) Закона о ПДВ-у, када страном лице врши промет добара и услуга у Републици Србији лицу које није обвезник ПДВ-а, осим лицу из члана 9. став 1. Закона о ПДВ-у, а накнаду за тај промет добара и услуга у име и за рачун страног лица наплаћује обвезник ПДВ-а, порески дужник за тај промет је обвезник ПДВ-а који наплаћује накнаду.

Другу категорију пореских дужника, сагласно одредбама члана 10. став 2. Закона о ПДВ-у, чине:

1) прималац добара или услуга, обвезник ПДВ-а, за промет секундарних сировина и услуга које су непосредно повезане са тим добрима, извршен од стране другог обвезника ПДВ-а;

2) прималац добара, обвезник ПДВ-а, за промет грађевинских објеката и економски дељивих целина у оквиру тих објеката, укључујући и власничке уделе на тим добрима, извршен од стране другог обвезника ПДВ-а, у случају када је уговором на основу којег се врши промет тих добара предвиђено да ће се на тај промет обрачунати ПДВ у складу са тим законом;

3) прималац добара и услуга из области грађевинарства, обвезник ПДВ-а, односно лице из члана 9. став 1. тог закона, за промет извршен од стране обвезника ПДВ-а, ако је вредност тог промета већа од 500.000 динара без ПДВ-а;

4) прималац електричне енергије и природног гаса који се испоручују преко преносне, транспортне и дистрибутивне мреже, обвезник ПДВ-а, који је поменута добра наставио ради даље продаје, за промет електричне енергије и природног гаса извршен од стране другог обвезника ПДВ-а;

5) прималац добара или услуга, обвезник ПДВ-а, за промет извршен од стране другог обвезника ПДВ-а, и то при промету:

(1) хипотековане непокретности приликом реализације хипотеке у складу са законом којим се уређује založno право на покретним стварима,

(2) предмета zaloжног права приликом реализације уговора о zaloзи у складу са законом којим се уређује založno право на покретним стварима,

(3) добара или услуга над којима се спроводи извршење у извршном поступку у складу са законом;

6) стицалац имовине или дела имовине чији је пренос извршен у складу са чланом 6. став 1. тачка 1) тог закона, после чијег преноса су престали услови из члана 6. став 1. тачка 1) истог закона.

При томе, за промет добара и услуга из члана 10. став 2. Закона о ПДВ-у правила за одређивање пореског дужника примењују се **искључиво ако је тај промет извршен између обвезника ПДВ-а евидентираних за обавезу плаћања ПДВ-а у складу са поменутиим законом.**

1 Обвезник који врши опорезив промет као порески дужник за тај промет

Порески обвезник је, сагласно члану 8. став 1. Закона о ПДВ-у, лице, укључујући и лице које у Републици нема седиште односно пребивалиште (даље: страном лице), које самостално обавља промет добара и услуга у оквиру обављања делатности.

Одредбом члана 10. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ-у прописано је да је порески дужник, у смислу тог закона, обвезник који врши опорезиви промет добара и услуга, осим када обавезу плаћања ПДВ-а у складу са наведеним чланом има друго лице.

ке у складу са законом којим се уређује хипотека и први пренос права располагања на предметним добрима над којима се спроводи извршење у извршном поступку у складу са законом;

2) у поље 8б.2 – „Добра и услуге” – уносе се подаци о износу основице за промет добара и услуга, и то за промет:

- секундарних сировина и услуга које су непосредно повезане са тим добрима,
- добара и услуга из области грађевинарства,

➤ електричне енергије и природног гаса који се испоручују преко преносне, транспортне и дистрибутивне мреже лицу које је та добра набавило ради даље продаје,

➤ предмета заложног права приликом реализације уговора о залози у складу са законом којим се уређује заложно право на покретним стварима и

➤ добара (покретних ствари) и услуга над којима се спроводи извршење у извршном поступку у складу са законом.

Дипл. екон. Тања Ђелкапић, саветник у Министарству финансија

Порески обвезник по Закону о ПДВ-у

Порески обвезник је, сагласно одредби члана 12. став 2. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС” бр. 80/02... и 144/20) порески дужник који је обавезан да плати порез, односно споредно пореско давање. Сагласно члану 8. став 1. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 153/20 – даље: Закон о ПДВ-у) порески обвезник је лице, укључујући и лице које у Републици нема седиште односно пребивалиште (даље: страно лице), које самостално обавља промет добара и услуга у оквиру обављања делатности. Делатност подразумева трајну активност произвођача, трговца или пружаоца услуга у циљу остваривања прихода, укључујући и делатности експлоатације природних богатстава, пољопривреде, шумарства и самосталних занимања. Сматра се да обвезник обавља делатност и када је врши у оквиру сталне пословне јединице. Сталном пословном јединицом сматра се организациони део правног лица који у складу са законом може да обавља делатност.

При томе, уколико страно лице у Републици Србији има сталну пословну јединицу, обвезник је за промет који не врши његова стална пословна јединица.

Обвезник је лице у чије име и за чији рачун се врши испорука добара или пружање услуга. Такође, обвезник је лице које врши испоруку добара, односно пружање услуга у своје име, а за рачун другог лица.

У Мишљењу Министарства финансија бр. 404-102-00267/2020-04 од 28. децембра 2020. године, које

се односи на питање издавања рачуна за промет добара и услуга у случају када носилац конзорцијума врши промет услуга Министарству заштите животне средине, наведено је следеће: „Порески обвезник (у даљем тексту: обвезник) је лице, укључујући и лице које у Републици нема седиште, односно пребивалиште (у даљем тексту: страно лице), које самостално обавља промет добара и услуга, у оквиру обављања делатности. Поред тога, обвезник је лице у чије име и за чији рачун се врши испорука добара или пружање услуга, као и лице које врши испоруку добара, односно пружање услуга у своје име, а за рачун другог лица.”

Обвезником се сматра и отворени инвестициони фонд, односно алтернативни инвестициони фонд који нема својство правног лица, а уписан је у одговарајући регистар у складу са законом. Наиме, порески обвезници могу да буду: произвођач, трговац на велико, трговац на мало, пружалац услуге, односно лице које обавља делатност из области производње, трговине, услужних делатности, пољопривреде и шумарства, рударства и других привредних делатности, као и предузетници – самосталне трговинске радње, угостиољске радње, производно и услужно занатство, самосталне професионалне делатности, адвокати, преводиоци, консултанци, удружења грађана, физичка лица итд.

Порески третман Републике и њених органа посебно је регулисан одредбама члана 9. Закона о ПДВ-у. Република, органи и правна лица обвезници су за промет добара и услуга за који би узимање од обавезе прописане Законом о ПДВ-у могло да доведе до нарушавања конкуренције,

Евидентирање пореског обвезника у систем ПДВ-а, као обвезника ПДВ-а, у појединим случајевима врши се по сили закона (примера ради, обвезник који је у претходних дванаест месеци остварио укупан промет већи од 8.000.000 динара дужан је да најкасније до истека првог рока за предају периодичне пореске пријаве поднесе евиденциону пријаву надлежном пореском органу), док у другим случајевима то зависи од воље самог пореског обвезника. Напомињемо да је одредбама члана 38. Закона о ПДВ-у регулисано која лица морају да се евидентирају у систем ПДВ-а, док је одредбама члана 33. Закона о ПДВ-у регулисано ко може да поднесе евиденциону пријаву уколико то жели. С тим у вези, да ли ће неко лице бити евидентирано у систем ПДВ-а по сили закона или пак по слободној вољи, зависи пре свега од укупног промета добара и услуга тог лица у претходних дванаест месеци.

Лице које не врши самостално промет добара и услуга у оквиру обављања делатности, односно које не обавља делатност као трајну активност која

се врши у циљу остваривања прихода, није порески обвезник. То значи да приликом евидентирања за обавезу плаћања ПДВ-а сваког лица надлежни порески орган треба да провери испуњеност услова за стицање својства обвезника ПДВ-а (да ли то лице самостално врши промет добара и услуга у оквиру обављања делатности, да ли обавља или ће обављати делатност као трајну активност у циљу остваривања прихода итд.). Када утврди да су испуњени сви прописани услови, надлежни порески орган издаје обвезнику потврду о извршеном евидентирању за ПДВ.

Када промет добара и услуга врши лице које није обвезник ПДВ-а, за извршени промет не постоји обавеза обрачунавања и плаћања ПДВ-а, као ни друге обавезе прописане Законом о ПДВ-у, али ни право на одбитак претходног пореза, тј. ПДВ-а обрачунатог од стране претходног учесника у промету, односно плаћеног при увозу добара.

ПС

Редакција

Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника

Настанак пореске обавезе

Обрачун ПДВ-а приликом давања у закуп возила при чијој набавци обвезник није имао право на одбитак претходног пореза

Питање: Имамо у власништву путничко возило за које нисмо остварили право на одбитак претходног пореза приликом набавке. Исто возило смо дали у закуп. Да ли смо у обавези да у рачунима за закуп путничког возила обрачунамо ПДВ?

Одговор: Одредбом члана 25. став 2. тачка 3а) Закона о ПДВ-у прописано је да се ПДВ не плаћа на промет добара и услуга за које при набавци обвезник није имао право на одбитак претходног пореза. То пореско ослобођење је без права на одбитак претходног пореза.

У погледу цитиране одредбе најважније је разумети да се она не примењује у случају услуга које се пружају употребом добара при чијој набавци обвезник није имао право на одбитак

претходног пореза. Значи, обвезник који врши промет услуге уз накнаду употребом добара при чијој набавци није имао право на одбитак претходног пореза дужан је да обрачуна ПДВ у складу с општим правилима, јер се цитирана одредба члана 25. став 2. тачка 3а) Закона о ПДВ-у примењује на промет услуга које су (као услуге) набављене без права на одбитак претходног пореза.

У складу са наведеним обвезник који поседује путнички аутомобил при чијој набавци није имао право на одбитак претходног пореза (јер га је иницијално набавио као основно средство), када аутомобил буде дао на коришћење уз накнаду (у закуп), дужан је да обрачуна ПДВ у складу с општим правилима, што је потврђено и у Мишљењу Министарства финансија бр. 413-00-00095/2016-04 од 9. 6. 2016. године: „Међутим, промет услуге давања у закуп путничког аутомобила опорезује се ПДВ по општој стопи ПДВ од 20%, независно од тога да ли је по основу набавке тог путничког аутомобила обвезник ПДВ имао или није имао

тога у ком пореском периоду је извршено увозно царињење.

С друге стране, пошто је у обрасцу ПОПДВ за порески период у којем је плаћен ПДВ по обрачу-ну царинског органа исказан претходни порез у пољу 9а.1 (ПДВ плаћен при увозу добара) обрасца ПОПДВ, то је обвезник ПДВ-а, у случају смањења основице ПДВ-а на основу правоснажног решења царинског органа, дужан да изврши исправку одбитка претходног пореза. То смањење претходног пореза исказује се у делу 8е.4 (*Исправка одбитка – смањење претходног пореза, осим по основу измене основице за промет добара и услуга*) обрасца ПОПДВ, с тим што поменута исправка има пред-знак „минус”.

Исправка одбитка претходног ПДВ-а по решењу Пореске управе

Питање: По решењу Пореске Управе на осно-ву контроле утврђена нам је обавеза са каматом на основу више коришћеног ПДВ-а у ранијим пореским периодима. Пореска инспекторка која је вршила контролу усмерила нас је на то да утврђену обавезу за ПДВ спроведемо кроз текућу пореску пријаву.

Одговор: Према одредбама члана 54. Закона о пореском поступку и пореској администрацији утврђивање пореза обавља сам порески обвезник, али и Пореска управа доношењем решења у поступку пореске контроле, ако порески обвезник не обави утврђивање пореске обавезе или га изврши нетачно или непотпуно.

Члан 31а Закона о порезу на додату вредност, који говори о исправци одбитка претходног пореза на основу одлуке пореског или царинског органа, у ставу 9. прописује да исправку одбитка претходног ПДВ-а обвезник врши у пореском периоду у ком је измена настала.

На основу наведених одредаба сматрамо да вас је пореска инспекторка правилно усмерила на то да решење којим вам је утврђена обавеза за плаћање ПДВ-а и припадајуће камате, другачија од оне коју сте сами утврдили у претходним пореским периодима, спроведете кроз пореску пријаву за текући порески период, тј. у пореском периоду у ком је донето решење којим вам је измењена обавеза коју сте нетачно утврдили.

Право на одбитак претходног пореза

Право на одбитак претходног пореза по основу уређења дворишта око производне хале

Питање: Привредни субјект се бави производ-њом и има велике производне хале. Пошто се ради о великом простору, набавио је трактор са при-кључним справама (прскалице и косилица) који ће се користити за уређивање простора у халама и око хала на целом простору. Да ли ПДВ исказан у фактури може да се користи као претходни?

Одговор: Обвезник има право на одбитак претходног пореза по основу набавке добара и услуга које набавља у циљу уређења простора у којем обавља опорезиву делатност, што је потврђено и у Мишљењу Министарства финансија бр. 413-00-00166/2013-04 од 25. 4. 2014. године: „Обвезник ПДВ има право да ПДВ обрачунат за промет добара и услуга од стране претходног учесника у промету – обвезника ПДВ, одбије као претходни порез, уз испуњење свих предвиђених услова – да поседује рачун (или други документ који служи као рачун) издат у складу са прописима којима се уређује опорезивање потрошње ПДВ, као и да набављена добра, односно услуге користи или да ће их користи за промет са правом на одбитак претходног пореза (за промет који је опорезив ПДВ, промет за који је прописано пореско ослобођење са правом на одбитак претходног пореза или промет који је извршен у иностранству, ако би за тај промет постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Републици Србији).

Према томе, обвезник ПДВ има право да ПДВ обрачунат од стране претходног учесника у промету за извршени промет добара и услуга које набавља у циљу уређења простора (радови на озелењавању, уградња аутоматског система за наводњавање и др.) у кругу пословно-дистрибутивног и производног објекта у којем обавља делатност са правом на одбитак претходног пореза (у конкретном случају, делатност прераде чаја и кафе), одбије као претходни порез, под условом да поседује рачун (или други документ који служи као рачун) издат у складу са прописима којима се уређује опорезивање потрошње ПДВ.”

ПС

Новине у вези са подношењем пореске пријаве за остваривање пореских олакшица за запошљавање код новооснованих привредних субјеката

Увод

Пореска управа је на свом сајту www.purs.gov.rs објавила Обавештење о новом начину попуњавања пореских пријава које се подносе ради остваривања пореских олакшица на зараде код новооснованих правних лица. Конкретно, приликом подношења појединачне пореске пријаве о обрачунатим порезима и доприносима (образац ППП-ПД) за лица за која се користи олакшица прописана одредбама:

1) члана 21ђ Закона о порезу на доходак грађана и члана 45г Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (олакшица за новооснованог послодавца) и

2) члана 21е Закона о порезу на доходак грађана и члана 45д Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (олакшица за новооснованог послодавца који обавља иновациону делатност), поља од 3.9 до 3.16 обрасца ППП-ПД од 1. 10. 2021. године попуњавају се на следећи начин:

- у поље 3.9 „Бруто приход” уноси се износ до висине износа који је прописан одредбама члана 21ђ Закона о порезу на доходак грађана (даље: Закон о порезу) и члана 45г Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (даље: Закон о доприносима), односно до висине износа који је прописан одредбама члана 21е Закона о порезу и члана 45д Закона о доприносима;
- у поље 3.10 „Основица за порез” уноси се износ разлике између бруто прихода из поља под редним бројем 3.9 и неопорезивог износа из члана 15а став 2. Закона о порезу;
- у поље 3.11 „Порез” уноси се 0;
- у поље 3.12 „Основица за допринос” уноси се износ најниже месечне основице доприноса из члана 37. Закона о доприносима;
- у поље 3.13 „ПИО” уноси се 0;
- у поље 3.14 „Здравство” уноси се 0;
- у поље 3.15 „Незапосленост” уноси се 0;
- у поље 3.16 „Бенефицирани ПИО” уноси се 0.

Тај нови начин попуњавања пореских пријава биће приказан у наредним примерима.

1 Пореске олакшице за новооснованог послодавца

Према одредбама:

- члана 21ђ Закона о порезу и
 - члана 45г Закона о доприносима,
- послодавац – новоосновано привредно друштво, новоосновани предузетник и новоосновани предузетник пољопривредник, који је уписан у регистар надлежног органа, односно организације, може да оствари право на ослобођење од плаћања пореза и плаћања доприноса по основу:
- зараде оснивача који су запослени у том привредном друштву, односно
 - личне зараде предузетника и предузетника пољопривредника.

При томе се доприноси за обавезно социјално осигурање за лица која остварују пореске олакшице из наведених чланова закона плаћају из буџета Републике на износ најниже месечне основице доприноса (која за 2021. годину износи 28.402 динар).

1.1 Услови за пореске олакшице

Да би новоосновани послодавац могао да користи право на ослобођење од плаћања пореза и доприноса из чл. 21ђ Закона о порезу и 45г Закона о доприносима, мора да испуни следеће услове:

- 1) да је физичко лице – оснивач, односно сваки од оснивача ако их је више:**
 - засновао радни однос са новооснованим привредним друштвом,
 - закључио уговор о раду у складу са законом којим се уређују радни односи и
 - пријављен је на обавезно социјално осигурање у Централном регистру обавезног социјалног осигурања;

При томе се доприноси за обавезно социјално осигурање за лица која остварују пореске олакшице из датих чланова закона плаћају из буџета Републике.

Право на претходно наведено пореско ослобођење послодавац може да оствари:

- 1) за зараде оснивача исплаћене у периоду од тридесет шест месеци од дана када је основано привредно друштво;
- 2) за сваког оснивача по основу његове месечне зараде, и то зараде чији износ није виши од 150.000 динара месечно, а уколико је виши, онда по основу дела зараде у висини највише до 150.000 динара;
- 3) да је физичко лице – оснивач, односно сваки од оснивача, ако их је више, засновао радни однос са новооснованим привредним друштвом, закључио уговор о раду у складу са законом којим се уређују радни односи и пријављен је на обавезно социјално осигурање у Централном регистру обавезног социјалног осигурања;
- 4) да у периоду за који остварује право на ослобођење оснивач има најмање 5% акција или удела у новооснованом привредном друштву;
- 5) ако као послодавац – привредно друштво није повезан ни са једним правним лицем у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица и не остварује више од 30% свог укупног прихода од других лица која се сматрају повезаним са било којим оснивачем послодаваца – привредног друштва.

Напомена: Пореско ослобођење из чл. 21е Закона о порезу и чл. 45д Закона о доприносима може да оствари послодавац који је основан закључно са 31. децембром 2020. године.

2.3 Обрачун зараде и подношење обрасца ППП-ПД

Пошто се по наведеном моделу пореског ослобођења порез и доприноси обрачунавају, али не уплаћују, нема ни захтева за повраћај.

Приликом попуњавања података у обрасцу ППП-ПД по датој заради најпре треба имати у виду ознаку „врсте примаоца прихода” који имају право на пореско ослобођење сагласно чл. 21е Закона о порезу и чл. 45д Закона о доприносима, а то је следећа ознака:

- оснивач и чланови привредног друштва запослени у свом привредном друштву – 02.

Из Каталога врсте прихода за наведена лица при исплати зарада примењује се следећа ознака врсте прихода (ОВП) и олакшице (ОЛ), без стажа осигурања са увећаним трајањем (Б):

ОВП	ОЛ	Б	Опис врсте прихода
101	25	0	Зарада и друга примања која имају карактер зараде из чл. 13, 14, 14а и 146 Закона, оснивача новооснованог привредног друштва које обавља иновациону делатност, са правом на ослобођење у складу са чланом 21е Закона и чланом 45д Закона о доприносима, без стажа осигурања који се запосленом рачуна са увећаним трајањем, исплаћена почев од 1. марта 2020. године.

Према томе, за зараду оснивача по том моделу пореске олакшице шифра врсте прихода (ШВП) јесте 1 02 101 25 0.

Пример: Обрачун зараде оснивача друштва које обавља иновациону делатност

Пример попуњавања обрасца ППП-ПД дат је на основу обрачуна зараде оснивача у нето износу од 142.030 динара, при чему подсећамо да право на пореско ослобођење послодавац може да оствари за оснивача по основу његове месечне зараде, чији износ није виши од 150.000 динара месечно. Обрачун који сачињава послодавац је следећи:

Ред. бр.	ОПИС	Износ
1.	Обрачуната нето зарада	142.030,00
2.	Бруто зарада: (142.030 - 18.300) : 0,701	200.000,00
3.	Основица за порез (200.000 - 18.300)	171.700,00
4.	Порез који плаћа послодавац	-
5.	Основица за плаћање доприноса – најнижа основица	28.402,00
6.	Доприноси које плаћа послодавац	-

Сагласно датом примеру и Објашњењу Пореске управе поља од 3.9 до 3.15 обрасца ППП-ПД од 1. 10. 2021. године попуњавају се на следећи начин:

- у поље 3.9 „Бруто приход” уноси се износ до висине износа који је прописан одредбама члана 21е Закона о порезу и члана 45д Закона о доприносима – бруто износ од 142.030 динара нето исплате, односно 200.000 динара;
- у поље 3.10 „Основица за порез” уноси се износ разлике између бруто прихода из поља 3.9 и непопорезивог износа од 18.300 динара, односно (200.000 - 18.300) 181.700 динара;
- у поље 3.11 „Порез” уноси се 0;
- у поље 3.12 „Основица за доприносе” уноси се износ најниже основице доприноса – 28.402 динара;
- у поља 3.13 „ПИО”, 3.14 „Здравство” и 3.15 „Незапосленост” уноси се 0.

Образац ППП-ПД за претходни пример попуњен је на следећи начин:

3.6	3.7	3.8	3.8а	3.9	3.10	3.11	3.12	3.13	3.14	3.15
1 02 101 25 0	31	176	176	200.000	181.700	0	28.402	0	0	0

Могућ је престанак уплате доприноса за ПИО на уговорене накнаде у току 2021. године

Према члану 67. став 1. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 107/2011, 47/2013, 108/2013, 57/2014, 68/2014 – др. закон, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019, 153/2020 и 44/2021 – даље: **Закон**) обвезник доприноса по основу уговорене накнаде, за ког допринос обрачунава, обуставља и плаћа исплатилац прихода, у току текуће године на прописаном обрасцу може да поднесе захтев за престанак обавезе плаћања доприноса по основу будуће уговорене накнаде у тој години, када основица доприноса који су плаћени по основу уговорене накнаде, заједно са основицама доприноса који су плаћени по другим основама, достигне износ највише годишње основице доприноса. Номинални износ највише годишње основице доприноса објављује министар надлежан за послове финансија.

Зарад спровођења наведене законске одредбе министар финансија, министар рада, запошљавања и социјалне политике и министар здравља донели су Правилник о условима, поступку и начину повраћаја више плаћеног доприноса за обавезно социјално осигурање и престанку обавезе плаћања доприноса по основу уговорене накнаде у текућој години, који је објављен у „Службеном гласнику РС” број 100/2004 (даље: **Правилник**). Циљ Правилника је, између осталог, да уреди услове, поступак и начин престанка обавезе плаћања доприноса по основу уговорене накнаде у текућој календарској години.

При томе треба имати у виду да је министар финансија у „Службеном гласнику РС” број 154/2020 објавио да највиша годишња основица доприноса за обавезно социјално осигурање за 2021. годину износи 4.869.000 динара.

Уговори по којима може да престане уплата доприноса у 2021. години

Потребно је најпре подсетити на то да се одредбе Правилника односе на следеће уговорне послове

по којима се уз уговорену накнаду уплаћује и допринос за пензијско-инвалидско осигурање:

- 1) накнада по уговору о делу,
- 2) накнада по ауторском уговору,
- 3) накнада по уговору о допунском раду,
- 4) накнада чланова управног, односно надзорног одбора,
- 5) накнада посланицима, општинским одборницима, судијама и судијама поротницима, судским тумачима и судским вештацима, и
- 6) накнада по основу других уговора за које се по основу рада остварује накнада (не и за уговоре о обављању повремених или привремених послова).

За сваки приход по основу поменутих послова подноси се пријава о уплаћеним доприносима за пензијско-инвалидско осигурање. У току 2021. године осигураници запослени плаћају доприносе на зараду, односно најнижу основицу осигурања, с тим што та основица не може да буде виша од петоструког износа просечне месечне зараде у Републици. Ако у току 2021. године плаћају доприносе и на накнаду по уговорима, односно ако плаћају и доприносе и као оснивачи радње или оснивачи односно суоснивачи привредног друштва који у њима раде, постоји могућност да у току године плате доприносе на основицу која ће бити виша од петоструког износа просечне зараде у Републици на годишњем нивоу.

Исти је случај са осигураницима самосталних делатности. Ако доприносе у току године плаћају само по основу обављања самосталне делатности, основица не може да буде виша од петоструког износа просечне зараде у Републици. Али ако доприносе плаћају и на уговорену накнаду, постоји могућност да и они плате доприносе на вишу основицу од петоструког износа просечне зараде у Републици на годишњем нивоу.

Према томе, престанак обавезе плаћања доприноса у току године може да се односи само на осигуранике који имају примања по више основа (зарада, приходи од самосталне делатности, уговорена накнада), при чему и пре краја 2021. године могу да остваре приходе – основицу до-

приноса од 4.869.000 динара, као и да за остатак године траже ослобођење од плаћања доприноса на уговорену накнаду. Битно је нагласити да се у том случају ослобођење од плаћања доприноса до краја 2021. године односи само на будуће уговорене накнаде, нпр. по основу уговора о делу, трговинског заступања, допунског рада и других уговорених накнада, али се не односи на обавезу плаћања доприноса по основу зарада.

Утврђивање права на престанак уплате доприноса за ПИО

Пошто је највиша основица за 2021. годину 4.869.000 динара, лица која утврде да су у неком делу 2021. године платила доприносе на основицу која износи више од 4.869.000 динара, сагласно Правилнику могу да захтевају од надлежне организације за ПИО доношење решења о престанку обавезе плаћања доприноса за ПИО **на будуће уговорене накнаде до краја 2021. године**. На пример, конкретно лице је до 5. новембра 2021. године изказало следеће основице на које су плаћени доприноси за обавезно социјално осигурање:

- 1) закључно са октобром остварило је зараду од 3.200.000 динара, на коју су плаћени доприноси за обавезно социјално осигурање;
- 2) закључно са 29. октобром 2021. године платило је доприносе за ПИО из уговорених накнада:
 - по уговору о делу – 850.000 динара,
 - по уговору о ауторском делу – 810.000 динара.

Дакле, наведено лице је закључно са 5. новембром констатовало да је у току 2021. године платило доприносе за ПИО по основу зараде и по основу уговорених накнада на укупну основицу од (3.200.000 + 860.000 + 810.000) 4.870.000 динара, што је више од највише годишње основице од 4.869.000 динара. Тиме су се за то лице – пореског обвезника стекли услови за подношење захтева за

престанак плаћања доприноса на уговорене накнаде које оствари до краја 2021. године.

Обустава плаћања доприноса за ПИО односи се само на приходе које лице оствари од уговорене накнаде до краја 2021. године, али ће му се и даље обрачунавати доприноси „из” и „на” зараду. По истеку 2021. године то лице ће евентуално моћи да оствари повраћај више плаћених доприноса и по основу зараде и по основу уговорених накнада.

Подношење захтева за престанак уплате доприноса и доношење решења

Поступак подношења захтева и доношење решења за престанак плаћања доприноса за ПИО на уговорене накнаде уређен је одредбама чл. 7–9. Правилника. Осигураник који сматра да је испунио услове за престанак плаћања доприноса на уговорене накнаде може да поднесе захтев за доношење решења о престанку обавезе плаћања доприноса за ПИО на будуће уговорене накнаде до краја године. Захтев подноси организацији за обавезно пензијско и инвалидско осигурање у којој се води као осигураник у матичној евиденцији, преко надлежне организационе јединице, и то:

- 1) према седишту послодавца, односно организационе јединице у којој ради – ако има статус осигураника запосленог;
- 2) према месту у ком је регистровано обављање самосталне делатности, односно према пребивалишту – ако има статус осигураника самосталних делатности;
- 3) према седишту организационе јединице Пореске управе надлежне за утврђивање пореза на приход од пољопривредне делатности – ако има статус осигураника пољопривредника.

Захтев се подноси на обрасцу 3, који је одштампан уз Правилник, а приказан је у наставку:

Одобравање и исплата зајмова запосленима

Увод

Запослени су често у ситуацији да траже новчане позајмице од својих послодаваца ради задовољавања неких својих животних потреба или покрића већих трошкова који им се повремено јављају. Најпре треба прецизирати да такве новчане позајмице, са становишта Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ” бр. 29/78, 39/85, 45/89 – УС и 57/89, „Сл. лист СРЈ” бр. 31/93, 22/99 – др. пропис, 23/99 – исправка, 35/99 – др. пропис и 44/99 – др. пропис) **имају карактер зајма** (чл. 557–566), по ком се зајмодавац (послодавац) обавезује да преда у својину зајмопримцу (запосленом) одређену количину новца, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, по правилу без камате.

Осим тога, могућност одобравања зајмова запосленима од послодаваца може се видети и кроз одредбе следећа два члана Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2015, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС и 113/2017):

1) према члану 8, општим актом и уговором о раду могу да се утврде већа права и повољнији услови рада од права и услова утврђених законом, као и друга права која нису утврђена законом, осим ако законом није друкчије одређено;

2) према члану 120. тачка 4), општим актом, односно уговором о раду може да се утврди право запослених на друга примања.

Закон о раду нигде се изричито не бави давањем зајма запосленом, али у исто време каже да се **општим актом или уговором о раду** запосленом могу приписати повољнији услови рада. У том смислу, ако је послодавац општим актом (колективним уговором или правилником о раду) или самим уговором о раду предвидео могућност давања зајма запосленом, одобравање зајма је потпуно законито. Дакле, дата је могућност послодавцима да општим актом утврде право запослених на примања по основу зајма, односно у оквиру других примања, која дозвољава члан 120. Закона о раду, може да се утврди и право запослених на зајам.

Међутим, оно што такође проистиче из наведених одредби Закона о раду јесте неопходност

да послодавац својим општим актом ближе утврди за које намене запосленима може да даје зајмове, у којој висини и под којим их условима одобрава. Таква је регулатива неопходна да би запослени знали шта и под којим условима могу да добију у виду новчане позајмице, а и да би могли да планирају своје потребе.

1 Зајам запосленима за набавку огрева, зимнице, школарине, уџбеника и слично

1.1 Регулисање зајма у општим актима послодавца

Послодавац у општем акту, односно уговору о раду мора да прецизира:

- случајеве – намене за које запосленима може да се одобри зајам;
- орган надлежан за доношење одлуке о одобравању зајма (управни одбор или директор);
- висину зајма, тј. највећи износ који може да се одобри;
- почетак враћања зајма и рокове у којима се зајам враћа, као и рок до ког зајам мора да се врати у целости, при чему је потребно истаћи погодност за запослене – зајам се додељује без камате и враћа се у више рата;
- да се зајам пре свега одобрава у новцу, али може и у натури, у зависности од врсте робе, па у општем акту треба навести за које врсте робе се зајам даје у натури, али такође треба напоменути и да се зајам увек враћа у новцу;
- права послодавца да зараду запосленог приликом исплате може да умањи за рату зајма коју је запослени дужан да врати у одређеном року, уз писмену сагласност запосленог (из члана 123. Закона о раду), с тим што то може да буде само изјава запосленог или уговор закључен са сваким запосленим са којим се уређују услови одобравања и враћања зајма;
- обавезу враћања зајма, при чему зајам може да се отпише само у случају смрти запосленог.

Уз све наведено, општим актом може да се напомене да одобрени зајам нема карактер зараде,

стављала би погодност која има карактер примања запосленог које подлеже опорезивању порезом на доходак грађана и плаћању доприноса за обавезно социјално осигурање по основу зараде.

(Мишљење Министарства финансија бр. 011-00-1477/2015-04 од 20. 4. 2016).

3. У следећем примеру привредно друштво одобрило је зајмове за решавање стамбених потреба запослених, при чему је уговорена ревалоризација неотплаћеног дела зајма индексом раста цена на мало у Републици Србији. Имајући у виду да се податак о индексу раста цена на мало више не објављује, јавила се потреба да се на другачији начин уреди однос између уговорних страна, па су у том смислу сачињени анекси уговора, којима је уређено да се описана ревалоризација дуга по основу зајма замени валутном клаузулом, односно износ зајма у динарима везује се за девизни износ на дан доделе зајма. Резултат такве измене је смањење динарског износа дуговања, које је утврђено на бази ревалоризације, али би очувала стабилност дуга (израженог у еврима) и истовремено заштитила стандард радника који су досадашњим начином обрачуна (ревалоризацијом дуга на описани начин) доведени у неповољнију ситуацију јер им се вредност неотплаћеног дела дуга, исказаног у динарима, увећавала у односу на исти дуг исказан у еврима (посматран кроз динарску противвредност у еврима).

У вези са наведеним случајем став Министарства финансија је да, када послодавац одобри запосленом зајам на дужи временски период за решавање стамбених потреба, са одређеним роком враћања кроз отплату дуга на оброчне рате сагласно уговору, па током периода отплате зајма уговорне стране промене начин валоризације износа зајма тако што се анексом основног уговора, уместо индекса раста цена на мало у Републици, у циљу очувања стварне вредности износа зајма, уговори

валутна клаузула са применом од дана доделе зајма, а запослени на терет средстава своје зараде у уговореном року у целости измири обавезу (врати дуг) у висини износа обрачунатог саобразно валутној клаузули (у циљу очувања стварне вредности износа зајма) – наведено примање не сматра се зардом. Поред тога, када друга физичка лица која више нису у радном односу код послодавца (радни однос престао због одласка у пензију, заснивања радног односа са другим послодавцем) на наведени начин и под описаним околностима, по престанку радног односа у уговореном року, у целости измире обавезу (врате дуг) у висини износа обрачунатог саобразно валутној клаузули (у циљу очувања стварне вредности износа зајма), мишљење Министарства финансија је да се поменуто примање не сматра приходом физичког лица.

(Мишљење Министарства финансија бр. 414-00-88/2011-04 од 14. 3. 2012)

4. Порески третман примања запосленог у случају када послодавац, у циљу решавања стамбеног питања својих запослених, изврши плаћање банци уместо запосленог

Када послодавац у циљу решавања стамбеног питања својих запослених изврши плаћање банци тако што, уместо свог запосленог (који је клијент банке и закључио је са банком уговор о стамбеном кредиту), на терет својих средстава уплати банци новчани износ по основу учешћа за стамбени кредит који је банка одобрила запосленом, с тим што запослени нема обавезу да тај износ врати послодавцу сагласно споразуму између послодавца и запосленог – такво давање представља примање запосленог које има карактер зараде сагласно члану 14. Закона о порезу на доходак грађана.

(Мишљење Министарства финансија број 413-00-100/2018-04 од 29. 10. 2018).

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ”, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у сваком пословању. Наменен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издајемо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар правних аката” и „Регистар прописа”.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За више информација и поруке нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Основни елементи обрачуна накнада зарада/плата запослених за време боловања, изолације и карантина у условима епидемије узроковане вирусом COVID-19

Увод

Од почетка епидемије услед појаве заразне болести COVID-19, изазване вирусом SARS-CoV-2, у Србији, у марту 2020. године, једно од актуелних питања за послодавце и запослене јесте плаћање и висина накнаде зараде/плате за време боловања због потврђене заразне болести COVID-19 или због мере изолације или самоизолације. Како се епидемија наставља у таласима, то питање је и даље актуелно, па ћемо у овом чланку изнети прописе, услове и висину накнаде зараде/плате у случајевима одсуства са рада због болести изазване поменути вирусом.

1 Закључак Владе Републике Србије

У „Службеном гласнику РС” број 50/2020 и 46/2021 (допуна) објављен је Закључак Владе РС у вези са накнадом зараде/плате за запослене који привремено одсуствују са рада због потврђене заразне болести COVID-19 или због мере изолације или самоизолације. Тај закључак гласи:

„**1. Препоручује се послодавцима да измене свој општи акт, односно уговор о раду или други појединачни акт, у делу којим се уређује накнада зараде, односно накнада плате (у даљем тексту: накнада зараде), тако да запосленима који привремено одсуствују са рада због потврђене заразне болести COVID-19 или због мере изолације или самоизолације наложене у вези са том болешћу, а која је наступила као последица непосредног излагања ризику по основу обављања њихових послова и радних задатака, односно службених дужности и контакта са лицима којима је потврђена болест COVID-19 или наложена мера изолације или самоизолације, обезбеде право на накнаду зараде у висини од 100% основа за накнаду зараде;**

2. Препоручује се послодавцима да остваривање права из тачке 1. овог закључка обезбеде запосленима, и то тако да:

- 1) за првих 30 дана одсуства са рада, висину накнаде зараде исплате из својих средстава;
- 2) почев од 31. дана одсуства са рада, висину накнаде зараде исплате тако што ће из средстава обавезног здравственог осигурања обезбедити законом прописани износ накнаде зараде, а из својих средстава обезбедити разлику до висине од 100% основа за накнаду зараде;

3. Одсуство са рада из тачке 1. овог закључка запослени доказује решењем надлежног органа (санитарног инспектора, органа надлежног за контролу прелажења државне границе, царинског органа, изводом из евиденције Министарства унутрашњих послова и др.) или извештајем лекара о привременој спречености за рад (дознака), у складу са законом.

За Право на накнаду зараде у висини од 100% основа за накнаду зараде обезбеђује се запосленима који су, у време трајања проглашене епидемије заразне болести и пре привременог одсуствовања са рада због потврђене заразне болести COVID-19, вакцинисани, као и запосленима који из здравствених разлога не могу бити вакцинисани и који, о томе, уз извештај лекара о привременој спречености за рад, доставе одговарајућу потврду надлежне здравствене установе.”

Као што се види, овде се ради о препоруци послодавцима, а не о њиховој обавези. Битно је уочити став Владе да одсуство са рада због наведених разлога у Закључку запослени доказује решењем надлежног органа (санитарног инспектора, органа надлежног за контролу прелажења државне границе, царинског органа, изводом из евиденције Министарства унутрашњих послова и др.) или извештајем лекара о привременој спречености за рад.

Према члану 102. Закона о здравственом осигурању **послодавац исплаћује и накнаду зараде запосленима која се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања. У том случају:**

➤ послодавац врши обрачун накнаде зараде која се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања и

➤ доставља га матичној филијали са комплетном документацијом, уз захтев за исплату накнаде плате.

Матична филијала утврђује право на накнаду зараде и висину накнаде, па најкасније у року од тридесет дана од дана пријема обрачуна, који прати комплетна документација, преноси одговарајући износ средстава на посебан рачун послодавца, који затим врши исплату запосленом. Пренета средства која не исплати запосленом у року од тридесет дана од дана њиховог пријема послодавац је дужан да врати истој филијали, са каматом за коју су средства увећана док су се налазила на посебном рачуну послодавца. Средства пренета послодавцу не могу да буду предмет извршења, осим за сврху исплате накнаде плате запосленом.

Из наведеног такође следи да послодавац обрачун накнаде зараде на терет Републичког фонда обавља на исти начин као и на терет послодавца, само се разликује расподела трошкова те бруто плате. Када се обрачун врши на терет послодавца, цела бруто II зарада пада на пословне расходе послодавца, а када се обрачун врши ради слања Републичком фонду, ту бруто II зараду финансира:

- 65% послодавац,
- 35% Републички фонд.

Да би се поштовала та одредба – да Републички фонд плаћа 65% накнаде зараде за боловање преко тридесет дана, а остатак до 100% послодавац – послодавац мора да направи и одговарајући обрачун.

Пример 3: Обрачун накнаде зараде на терет Фонда – за запосленог у органу ЈЛС

За обрачун целог месеца боловања због COVID-19 на терет Републичког фонда запосленог у органу јединице локалне самоуправе:

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Основна нето плата запосленог	70.400,00 дин.
2.	Могући часови рада у месецу	176 часова
3.	Часови одсуства због боловања COVID-19 на терет Републичког фонда	176 часова

Ред. бр.	Опис	Износ
4.	Основ за накнаду плате (основна плата)	70.400,00 дин.
5.	Проценат за утврђивање накнаде плате	100%
6.	Накнада плате за COVID боловање нето – 100% у складу са ПКУ	70.400,00 дин.
7.	Накнада плате за COVID боловање бруто: (70.400 - 1.830) : 0,701	97.817,40
8.	Доприноси на плату: 97.817,40 x 16,65%	16.285,60
9.	Укупни трошкови накнаде плате (бруто II) ред. бр. 7 + ред. бр. 8	114.104,23

У складу са Законом о здравственом осигурању Републички фонд финансира 65% накнаде плате, а у складу са ПКУ запослени има право на 100% накнаде плате. Према томе, од наведених укупних трошкова накнаде плате (бруто II - ред. бр. 9 табеле):

- Републички фонд финансира 65%,
- послодавац финансира 35%.

Пошто по Закону о здравственом осигурању послодавац обрачунава и исплаћује накнаду плате запосленом, након обрачуна и исплате послодавца:

1) рефундира од Републичког фонда 65% укупних трошкова накнаде плате (65% од бруто II), колико је законска обавеза тог фонда за исплату боловања преко тридесет дана, а

2) преосталих 35% бруто II накнаде плате обезбеђује послодавац на терет својих пословних расхода.

Пре исплате накнаде плате за боловање на терет Републичког фонда послодавац је дужан да Пореској управи достави пореску пријаву на обрасцу ППП-ПД, уз коришћење ОВП 204.

Наведеним обрачуном извршава се прва обавеза из ПКУ да запослени за COVID-19 боловање прими накнаду плате у износу од 100% од основа за накнаду, а затим се обезбеђује извршење законске обавезе да Републички фонд финансира 65% те накнаде плате, као и друга обавеза из ПКУ – да послодавац финансира преосталих 35% накнаде плате.

Овде је приказан обрачун запосленом у јавном сектору, а на исти начин врше се обрачун и рефундација накнаде зараде за запосленог код послодавца у реалном сектору који је одредбе о исплати накнаде зараде за COVID боловање прилагодио Закључку Владе.

ПС

Смернице за израду годишњег програма пословања за 2022. годину, односно трогодишњег програма пословања за период 2022–2024. године јавних предузећа

Увод

И крајем ове године јавна предузећа имају обавезу да обаве битну активност – припрему програма пословања за наредни период. Конкретно, према члану 59. Закона о јавним предузећима („Сл. гласник РС” бр. 15/2016 и 88/2019 – даље: Закон):

1) за сваку календарску годину јавно предузеће дужно је да донесе годишњи програм пословања и достави га Влади, надлежном органу аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, при чему:

(1) јавна предузећа која се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе годишњи програм пословања достављају најкасније у року од петнаест дана од дана усвајања акта о буџету Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, а

(2) јавна предузећа која се не финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе годишњи програм пословања достављају најкасније до 1. децембра текуће године за наредну годину;

2) јавна предузећа која се не финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, уместо годишњег, могу да донесу трогодишњи програм пословања, који се ревидира сваке календарске године и доставља најкасније до 1. децембра текуће године за наредну годину.

Подсећамо на то да се годишњи односно трогодишњи програм пословања сматра донетим када на њега сагласност да Влада, надлежни орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, у зависности од тога ко је оснивач предузећа.

Наведене законске одредбе о програмима пословања односе се на јавна предузећа и друге облике организовања који обављају делатност од општег интереса. У смислу Закона, делатности од општег

интереса су оне делатности које су, као такве, одређене законом у области: рударства и енергетике, саобраћаја, електронских комуникација, издавања службеног гласила Републике Србије и издавања уџбеника, нуклеарних објеката, наоружања и војне опреме, коришћења, управљања, заштите, уређивања и унапређивања добара од општег интереса и добара у општој употреби (воде, путеви, шуме, пловне реке, језера, обале, бање, дивљач, заштићена подручја и др.), управљања отпадом и другим областима, као и комуналне делатности и друге делатности одређене законом као делатности од општег интереса.

Чланом 60. Закона утврђена је прецизна садржина годишњег односно трогодишњег програма пословања, који морају да садрже планиране приходе и расходе, планиране набавке, план инвестиција, планирани начин расподеле добити, елементе за целовито сагледавање цена производа и услуга и план зарада и запошљавања. Према ставу 4. члана 60. Закона, за сваку календарску годину, на предлог министарства привреде, Влада ближе утврђује елементе годишњег односно трогодишњег програма пословања јавних предузећа. На основу тог законског овлашћења Влада је донела Уредбу о утврђивању елемената годишњег програма пословања за 2022. годину, односно трогодишњег програма пословања за период 2022–2024. године јавних предузећа и других облика организовања који обављају делатност од општег интереса („Сл. гласник РС” бр. 97/2021 – даље: Уредба). Том уредбом ближе се утврђују елементи годишњег програма пословања за 2022. годину, односно трогодишњег програма пословања за период 2022–2024. године јавних предузећа и других облика организовања који обављају делатност од општег интереса. Елементи поменутих програма пословања наведени су у Смерницама за израду годишњег програма пословања за 2022. годину, односно трогодишњег програма пословања за период 2022–2024. године јавних предузећа и дру-

- 2) јавно предузеће утроши средства за одређене намене изнад висине утврђене годишњим односно трогодишњим програмом пословања за те намене пре прибављања сагласности на измене и допуне годишњег односно трогодишњег програма пословања;
- 3) јавно предузеће не спроводи усвојен годишњи односно трогодишњи програм пословања у делу који се односи на зараде или запошљавање;
- 4) јавно предузеће не објави на својој интернет страници, између осталог, и:

- годишњи односно трогодишњи програму пословања, као и све његове измене и допуне, односно извод из тог програма – ако има конкуренцију на тржишту;
- тромесечне извештаје о реализацији годишњег односно трогодишњег програма пословања;
- годишњи финансијски извештај са мишљењем овлашћеног ревизора.

Мр Јован Чанак

Састављање и достављање тромесечних извештаја јавних предузећа о реализацији годишњег односно трогодишњег програма пословања у току 2021. године

Увод

Министар привреде је у складу са својим овлашћењима, а сходно члану 63. Закона о јавним предузећима („Сл. гласник РС” бр. 15/2016. и 88/2019 – даље: Закон о ЈП), донео Правилник о обрасцима тромесечних извештаја о реализацији годишњег, односно трогодишњег програма пословања јавних предузећа (даље: **Правилник**), који је објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 36/2016 од 8. 4. 2016. године, а ступио је на снагу наредног дана од дана објављивања, тј. 9. 4. 2016. године. Од када је на снагу ступио поменути правилник јавна предузећа имају обавезу да састављају тромесечни извештај о реализацији годишњег односно трогодишњег програма пословања **кумулативно**, следствено члану 63. Закона о ЈП, и то **у року од тридесет дана** од дана истека тромесечја.

Обавеза састављања тромесечних извештаја, према члану 1. Правилника, односи се на:

- 1. јавна предузећа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе (даље: јавно предузеће);
- 2. друштва капитала из члана 3. став 2. т. 1) и 2) Закона о ЈП, као што су друштва с ограниченом одговорношћу и акционарска друштва чији је једини власник јавно предузеће;

3. зависна друштва из члана 3. став 2. т. 2) Закона о ЈП, као што су друго друштво и предузетник којем је надлежни орган поверио обављање те делатности.

Одредбе Правилника примењују се и на привредна друштва од стратешког значаја за Републику Србију у којима је Република Србија директно или индиректно контролни члан друштва.

Јавна предузећа су током 2021. године (до сада) на кумулативној основи саставила и поднела оснивачу три тромесечна извештаја о програму реализације пословања, и то:

- за период 1. 1 – 31. 3. достављен **до 30. априла 2021. године**;
- за период 1. 1 – 30. 6. достављен **до 30. јула 2021. године**;
- за период 1. 1 – 30. 9. достављен **до 30. октобра 2021. године**.

Преостало је још последње тромесечје за састављање тромесечног извештаја за период **1. 1 – 31. 12**, чији је рок подношења **30. јануара 2022. године**.

Јавно предузеће чији је оснивач Република Србија извештај доставља Влади Републике Србије, јавно предузеће чији је оснивач аутономна покрајина извештај доставља надлежном органу аутономне покрајине, а јавно предузеће чији је оснивач јединица локалне самоуправе извештај доставља надлежном органу локалне самоуправе.

На основу података из Биланса успеха потребно је написати образложење свих позиција тог обр-сца. Нарочито је потребно да се детаљно образло-жи структура реализованих прихода и оствареног нето резултата. Такође је потребно детаљно обра-зложење позиција које одступају од планираних програмом пословања.

2) Биланс стања

Овде је потребно такође написати текстуално образложење по свим билансним позицијама би-ланса стања и нарочито образложити одступање позиција од планираних програмом пословања.

3) Извештај о токовима готовине

Наведени извештај такође се текстуално обра-злаже, при чему се детаљније образложење захтева у вези са позицијама које одступају од планираних програмом пословања.

4) Трошкови запослених

Дату табелу исто треба образложити по свим позицијама. Нарочито је потребно образложити позиције које одступају од планираних програмом пословања.

5) Динамика запослених

Образложење се даје и по овој табели уколико је било прилива и одлива запослених у тромесечном извештајном периоду за који се саставља извештај.

6) Кретање цена производа и услуга

Потребно је написати образложење и поводом поменуте табеле уколико је дошло до промене цена производа и услуга у извештајном периоду гледано по месецима тог периода.

7) Субвенције и остали приходи из буџета

Потребно је дати текстуално образложење за пренета средства из буџета, посебно ако динамика одступа од планиране по програму пословања.

8) Средства за посебне намене

Даје се текстуално образложење и за ову табелу по свим позицијама, с тим што се детаљно образла-жу позиције које одступају од планираних програ-мом пословања.

9) Извештај о инвестицијама

Образложење се даје и за ову табелу уколико су програмом пословања планиране инвестиције.

Трећи део – ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА И НАПОМЕНЕ О ПОСЛОВАЊУ У ПОСМАТРА-НОМ ПЕРИОДУ

У Закључном разматрању и напоменама наводе се најважнија запажања у посматраном периоду, а

посебно се образлажу планиране и предузете мере уколико је дошло до поремећаја у пословању јавног предузећа / друштва капитала. Поремећаји у посло-вању најчешће се манифестују у неостварењу при-хода и примитака који су планирани, било да се у посматраном периоду није остварила планом пред-виђена продаја производа и услуга било да није из-вршена наплата тих производа и услуга. Поремећај у пословању изазива и прекомерни износ текућих расхода и издатака у односу на планиране, чиме предузеће доспева у фазу неликвидности и несол-вентности, што представља озбиљан поремећај у пословању који може да доведе и до стечаја јавног предузећа.

Закључак

У контексту одредби Закона о ЈП видљиво је да за јавно предузеће чији је оснивач Република Ср-бија, аутономна покрајина или јединица локал-не самоуправе постоје, поред осталог, одређене обавезе према наведеним оснивачима. Будући да се јавно предузеће оснива са задатком да оба-вља делатност од општег интереса, а оснива се капиталом поменутих оснивача, онда је сасвим логично и оправдано да су у Закон о ЈП уграђене и одредбе које јавно предузеће има према оснивачу. У том смислу члановима 59–62. Закона о ЈП про-писано је да су јавна предузећа **дужна да доносе дугорочни и средњорочни програм пословања**, чији је садржај прописан, као и рок усвајања тих програма од стране Владе, надлежног органа ау-тономне покрајине или јединице локалне само-управе. Да би се пратило остварење поменутих програма пословања, одредбама чланова 63–66. Закона о ЈП обавезана су јавна предузећа да са-стављају тромесечне извештаје о праћењу реали-зације годишњег односно трогодишњег програма пословања.

Сматрамо да је **приоритетни задатак** да се, ради састављања тромесечних извештаја о пословању јавних предузећа за 2021. годину, у што краћем року изврше измене и допуне Правилника о тро-месечном извештавању јавних предузећа, како би обрасци о тромесечном извештавању јавних пре-дузећа били кореспондентни, односно саображени контима из Контног оквира за привреду и прописа-ним обрасцима из Правилника о садржини образа-ца финансијских извештаја.

ПС

Контрола уговарања и исплате накнаде за рад надзорног органа грађевинских радова за уговоре које закључе КЈС

Приликом извођења радова одређује се надзорни орган који врши надзор над извођењем радова и који по завршетку радова својим потписом потврђује да су радови завршени у складу са законским прописима и закљученим уговором о извођењу радова. Правилником о садржини и начину вођења стручног надзора („Сл. гласник РС” бр. 22/2015 и 24/2017) прописани су садржина и начин вођења стручног надзора, који се односи на:

- припремне радове,
- грађевинске и грађевинско-занатске радове,
- уградњу инсталација, постројења и опреме и
- друге радове који се изводе у току градње објекта.

Тим правилником прописано је да стручни надзор обухвата:

- контролу да ли се грађење врши према грађевинској дозволи или решењу о одобрењу за реконструкцију, односно према пројекту за грађевинску дозволу или идејном пројекту за реконструкцију и пројекту за извођење, као и благовремено предузимање мера у случају одступања од тих пројеката при извођења радова;
- контролу и проверу квалитета извођења свих врста радова и примену прописа, стандарда и техничких норматива, укључујући и техничке прописе чији су саставни део стандарди који дефинишу обавезне техничке мере и услове којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама;
- контролу и оверу количине изведених радова (овера грађевинских књига, привремених и окончаних ситуација, рачуна за изведене радове и др.) или степена изведености радова, уколико је то предвиђено уговором о вршењу стручног надзора са инвеститором;
- проверу да ли постоје докази о квалитету материјала, опреме и инсталација који се уграђују или постављају у објекат и да ли постоји документација којом се доказује њихов квалитет (атест, сертификат, извештај о испитивању и др.);

- контролу и проверу квалитета изведених радова који, према природи и динамици изградње објекта, не могу да се провере у каснијим фазама изградње објекта (радови на извођењу темеља, арматуре, оплате, изолације и др.);
- давање потребних упутстава извођачу радова, нарочито у случају да се при градњи одступа од пројекта за грађевинску дозволу или идејног пројекта за реконструкцију, односно пројекта за извођење, као и у случају промене услова градње објекта (промена врсте тла или других параметара утврђених геомеханичким елаборатом и др.);
- редовно праћење динамике градње објекта и усклађености са уговореним роковима, уколико је то предвиђено уговором о вршењу стручног надзора са инвеститором;
- сарадњу са пројектантом ради обезбеђења правилне реализације пројектантског концепта објекта, као и сарадњу са извођачем радова при избору детаља технолошких и организационих решења за извођење радова;
- сарадњу са извођачем радова и пројектантом у припреми пројекта изведеног објекта;
- решавање других питања која се појаве у току грађења, односно извођења радова.

За вршење стручног надзора инвеститор одређује лице које испуњава услове прописане законом за одговорног пројектанта или одговорног извођача радова, зависно од врсте радова који су предмет стручног надзора. Стручни надзор се обезбеђује од почетка грађења, односно извођења радова у складу са законом, а траје до завршетка грађења, односно извођења радова и издавања употребне дозволе. Надзорни орган прати и контролише извођење радова на градилишту, као и на местима где се изводе други радови за потребе грађења објекта. Сва запажања у току вршења стручног надзора надзорни орган уписује у грађевински дневник, а затим потписује и оверава печатом у складу са прописом којим се уређују садржина и начин вођења грађевинског дневника.

класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем.

➤ Одредбама члана 74. став 2. Закона о буџетском систему прописано је да је директни корисник буџетских средстава одговоран за рачуноводство сопствених трансакција, а у оквиру својих овлашћења и за рачуноводство трансакција индиректних корисника буџетских средстава који спадају у његову надлежност.

➤ Одредбама члана 56. став 2. Закона о буџетском систему прописано је да корисници буџетских средстава преузимају обавезе на основу писаног уговора или другог правног акта, уколико законом није друкчије одређено.

➤ Одредбама члана 57. Закона о буџетском систему прописано је да уговори о набавци добара, финансијске имовине, пружању услуга или извођењу грађевинских радова, које закључују директни и индиректни корисници буџетских средстава и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање, морају да буду закључени у складу са прописима који регулишу јавне набавке.

➤ Одредбама члана 58. став 2. Закона о буџетском систему прописано је да правни основ у складу са законом и износ преузетих обавеза, који проистичу из изворне рачуноводствене документације, морају да буду сачињени и потврђени у писаној форми пре плаћања обавезе.

➤ Одредбама члана 71. ставови 1. и 2. Закона о буџетском систему прописано је да је функционер, односно руководилац директног односно индиректног корисника буџетских средстава одговоран за преузимање обавеза, њихову верификацију, издавање налога за плаћање које треба извршити

из средстава органа којим руководи и издавање налога за уплату средстава која припадају буџету, за закониту, наменску, економичну и ефикасну употребу буџетских апропријација.

➤ Одредбама члана 103. став 1. тачка 4) Закона о буџетском систему прописано је да ће се новчаном казном од 10.000 до 2.000.000 динара казнити одговорно лице корисника буџетских средстава, одговорно лице корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање или друго одговорно лице ако не поштује одредбе чл. 49–61, члана 71. и члана 72. став 1. тог закона у поступку извршења буџета.

➤ Одредбама члана 104. Закона о буџетском систему прописано је да прекршајни поступак из чл. 103, 103а и 103б тог закона не може да се покрене ако протекне пет година од дана када је прекршај учињен. Прекршајни поступак из става 1. наведеног члана води се у складу са одредбама закона којим се уређују прекршаји.

Напомена: Одредбама члана 362а Кривичног законика („Сл. гласник РС” бр. 85/2005, 88/2005 – испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016) утврђена је одговорност за ненаменско коришћење буџетских средстава, тј. да ће се одговорно лице корисника буџетских средстава или одговорно лице у организацији обавезног социјалног осигурања, које створи обавезе или на терет рачуна буџета одобри плаћање расхода и издатака преко износа од милион динара у односу на износ утврђен буџетом, финансијским планом или актом Владе којим се утврђује износ средстава позајмице, казнити новчаном казном или затвором до једне године.

ПС

Календар пореских и других обавеза за новембар 2021. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 10 – 31. 10. 2021.	15. 11. 2021.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 10 – 31. 10. 2021. 1. 11 – 15. 11. 2021.	15. 11. 2021. 30. 11. 2021.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 10 – 31. 10. 2021.	најраније 20. 11. 2021.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 10 – 31. 10. 2021.	најраније 20. 11. 2021.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 10 – 31. 10. 2021.	најраније 20. 11. 2021.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво у индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа

Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање			
Опис	Период	Рок	Основ
Уплата обавезе доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере	1. 10 – 31. 10. 2021.	15. 11. 2021.	Утврђивање обавезе доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере врши Пореска управа решењем, на основу података о осигураницима по том основу које јој доставља надлежна организација за обавезно социјално осигурање
Крајњи рок за исплату зарада за претходни месец, односно обрачун и уплату доприноса за обавезно социјално осигурање на најнижу основицу ако послодавац нема средства за исплату зарада	1. 10 – 31. 10. 2021.	31. 11. 2021.	Исплаћена зарада или обрачунати доприноси за обавезно социјално осигурање
Плаћање доприноса на приходе од обављања самосталне делатности за претходни месец	1. 10 – 31. 10. 2021.	15. 11. 2021.	Члан 22. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање

Актуелни статистички подаци на дан 25. 10. 2021. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Децембар 2020. године	25. 2. 2021.	90.849,00	66.092,00
Јануар 2021. године	25. 3. 2021.	87.058,00	63.109,00
Фебруар 2021. године	26. 4. 2021.	85.864,00	62.280,00
Март 2021. године	25. 5. 2021.	89.894,00	65.289,00
Април 2021. године	25. 6. 2021.	89.582,00	64.948,00
Мај 2021. године	25. 7. 2021.	89.720,00	65.025,00
Јун 2021. године	25. 8. 2021.	89.793,00	65.070,00
Јул 2021. године	24. 9. 2021.	89.330,00	64.731,00
Август 2021. године	25. 10. 2021.	89.202,00	64.639,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2021. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	16,65%	36,55%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	11,50%	25,50%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **28.402 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2021. године, а важиће до 31. децембра 2021. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **405.750 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2021. године, а важиће до 31. децембра 2021. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2021. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец
Јануар	168	183,93	30.900,24
Фебруар	160	183,93	29.428,80
Март	184	183,93	33.843,12
Април	176	183,93	32.371,68
Мај	168	183,93	30.900,24
Јун	176	183,93	32.371,68
Јул	176	183,93	32.371,68
Август	176	183,93	32.371,68
Септембар	176	183,93	32.371,68
Октобар	168	183,93	30.900,24
Новембар	176	183,93	32.371,68
Децембар	184	183,93	33.843,12

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог obroка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за прековремен рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, а најкасније до 5. у наредном месецу.

Месец у 2021. години	Износ учешћа
Јануар 2021. године	42.100,50
Фебруар 2021. године	45.424,50
Март 2021. године	43.529,00
Април 2021. године	42.932,00
Мај 2021. године	44.947,00
Јун 2021. године	44.791,00
Јул 2021. године	44.860,00
Август 2021. године	44.896,50
Септембар 2021. године	44.665,00
Октобар 2021. године	44.601,00

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси: НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА